

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINATŅU FAKULTĀTE
SASTATMĀS VALODNIECĪBAS UN TULKOŠANAS NODAĻA

TULKOJUMI NE DZIMTAJĀ VALODĀ. GADĪJUMA ANALĪZE: LUBĀNAS
PAŠVALDĪBAS MĀJAS LAPAS TULKOJUMS

TRANSLATIONS INTO NON-NATIVE LANGUAGE. CASE STUDY:
TRANSLATION OF LUBANA MUNICIPALITY WEBSITE

MAĢISTRA DARBS

Autore:
Elīza Tropa
Studenta apliecības Nr.: et11013

RIGA 2018

ANOTĀCIJA

Darba tēma: Tulkojumi ne dzimtajā valodā. Gadījuma analīze: Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojums.

Darba mērķis: noskaidrot, vai, apzinot galvenās problēmas, kas rodas tulkojot tekstu ne dzimtajā valodā, iespējams sasniegt kvalitatīvāku rezultātu.

Darbā tiek definēts dzimtās valodas jēdziens, apskatīts dzimtās valodas princips, precizēti galvenie pretargumenti tulkošanai ne dzimtajā valodā, noskaidroti iemesli, kāpēc cilvēki tulko svešvalodās un uzskaitīti galvenie teksta rediģēšanas pamatprincipi.

Praktiskajā daļā tiek veikts Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojums vācu valodā un rediģēti tulkotie teksti.

Tiek secināts, ka tulkotājam, lai veiktu tulkojumu ne dzimtajā valodā, galvenokārt nepieciešama pieredze, un tikai pēc tam seko resursu izmantošanas iespējas, konsultācijas ar dzimtās valodas pārstāvjiem u.c. Tulkojumam obligāti jāveic rediģēšana - gramatikas kļūdu labojums, nemainot saturu un jēgu.

Atslēgas vārdi: dzimtā valoda, tulkojums, rediģēšana.

SUMMARY

Theme: Translations into non-native language. Case study: Translation of Lubana Municipality Website

Aim: to research, if the understanding of main challenges, which occur while translating a text into non-native language, helps to get a better result.

In the paper - the term native language is defined, the native language principle is determined, the main arguments against translating into a non-native language are made clear, the reasons for people to translate into a foreign languages are explained and main text editing principles are pointed out.

In the practical part of the paper the Translation of Lubana Municipality Website and editing of translated texts is made.

In conclusion – a translator in order to reach a good result for a non-native translation firstly needs, experience, and only after follows the possibility to use different resources and consultations with natives, etc. After the translation it is mandatory to do editing – a grammar check, without changing the content or sense.

Key words: native language, translation, editing.

Saturs

IEVADS

Darba tēma: Tulkojumi ne dzimtajā valodā. Gadījuma analīze: Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojums.

Sabiedrībā pastāv ne pietiekamas zināšanas par to, ko nozīmē labs tulkojums, un kādam jābūt tulkotājam, lai varētu uzrakstīt kvalitatīvu darbu. Šī iemesla dēļ, tulkotāji, jeb arī cilvēki, kuri zina kādu svešvalodu, saņem pasūtījumus tulkot arī ne dzimtajā valodā. Pastāv uzskats, ka zinot kādu svešvalodu, cilvēks ir spējīgs gramatiski un saturiski precīzi iztulkot jebkāda veida tekstu. Šis pieņēmums, diemžēl, neatbilst patiesībai.

Izvēlēta tieši tēma, jo tika saņemts pasūtījums iztulkot Lubānas novada pašvaldības mājas lapu vācu valodā. Vispirms, apskatot jau pieejamo tekstu angļu valodā, tika secināts, ka šajā tekstā jau ir vairākas būtiskas kļūdas, kas noveda līdz jautājumam – vai tulkotāji, kam nav plašas pieredzes tulkot ne dzimtajā valodā, ir spējīgi sniegt kvalitatīvu tulkojumu svešvalodā, ja tiem ir priekšzināšanas, kam jāpievērš uzmanība tulkojot pretējā virzienā no ierastā.

Tulkošanas teorijā pastāv diezgan strikts uzskats, ka dzimtās valodas principu pārkāpt nevajag – tulkotājs ir spējīgs izprast valodas nianšes, ja mērķvaloda ir viņa dzimtā. Taču, šāda veida pasūtījumi pēc mājas lapas tulkojuma nav vienīgie gadījumi, kad informācija tiek tulkota svešvalodā. Proti – mūsdienu informācijas telpā, ņemot vērā sabiedrības globalizācijas procesus, tā ir kļuvusi par nepieciešamību, tekstam būt pieejamam vairākās valodās.

No tā izriet vairākas negatīvas sekas, piemēram, vispārējā valodas attīstības tendence sāk virzīties uz to, ka nekvalitatīvi tulkojumi tiek akceptēti. Valodas kvalitātes prasības plašsaziņas līdzekļos ir kritušas – teksti tiek tulkoti zemā līmenī, terminiem netiek piemeklēti ekvivalenti. Protams, šo faktu nedrīkst vispārināt un kategorizēt, taču vērojot mediju vidi, tas pašreizējais virziens.

Ņemot vērā faktu, ka šo procesu apturēt būtu diezgan grūti, vai pat neiespējami, ir svarīgi atrast veidu, kā risināt šo problēmu citādi.

Darba mērķis: noskaidrot, vai, apzinot galvenās problēmas, kas rodas tulkojot tekstu ne dzimtajā valodā, iespējams veikt kvalitatīvāku rezultātu.

Hipotēze: ja tiek izmantoti pieejamie resursi, tulkotājs var sniegt kvalitatīvu tulkojumu arī ne dzimtajā valodā.

Pētnieciskais jautājums: kādi resursi būtu jāizmanto, lai tulkotājs varētu sniegt kvalitatīvu rezultātu arī ne dzimtajā valodā?

Darba uzdevumi:

- 1) definēt dzimtās valodas jēdzienu;
- 2) apskatīt, kas ir dzimtās valodas princips;
- 3) precizēt, kas ir galvenie pretargumenti tulkošanai ne dzimtajā valodā;
- 4) apkopot teorijas atziņas, kas nosaka, kāpēc ir pieļaujami tulkojumi svešvalodā;
- 5) noskaidrot, kāpēc cilvēki tulko ne dzimtajā valodā;
- 6) uzzināt, kādi ir galvenie teksta rediģēšanas pamatprincipi;
- 7) veikt Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojumu vācu valodā un rediģēt tulkotos tekstus.

Darbs ir gadījuma analīze, kurā izmantotas 4 pētnieciskās metodes:

- 1) literatūras avotu un iepriekš veiktu pētījumu apskate – svarīgāko atziņu atlase;
- 2) ne dzimtās valodas teksta rediģēšana (pārbaudi veic persona, kam konkrētā valoda ir dzimtā);
- 3) teksta tulkojums ne dzimtajā valodā un tā rediģēšana. Pārlicināties par atbilstību oriģinālam, precizitāti, tulkojot izmantot pēc iespējas vairāk pieejamos resursus, nepieciešamības gadījumā meklēt konsultācijas;
- 4) tulkoto tekstu papildināšana ar komentāriem par veiktajām izmaiņām kvalitātes uzlabošanai, atbilstības nodrošināšanai konkrētās valodas normai.

Darbs sastāv no divām nodaļām – teorētiskajām aiziņām un praktiskās daļas. Teorētiskajā daļā ir četras apakšnodaļas, praktiskajā – divas. Darba beigās svarīgākās atziņas tiek apkopotas un tiek izstādīti priekšlikumi tālākiem pētījumiem, sniegtas idejas ne dzimtās valodas tulkojumu problēmas risināšanai.

1. TEORĒTISKĀS ATZIŅAS

1.1. Dzimtās valodas termina skaidrojums

Diskursā par valodas un bērna attīstību tiek runāts par `pirmo valodu` jeb `dzimto valodu`. Tā ir valoda, kurā bērns tiek audzināts, kurā runā bērna ģimenē. Valoda, kuru cilvēks sāk apgūt pēc pubertātes vecuma, nav uzskatāma par dzimto valodu, ņemot vērā smadzeņu attīstību un valodas apguves raksturu. Atsevišķos gadījumos tiek runāts par dzimtās valodas ekvivalenci jeb līdzvērtību ar kādu otro valodu. Tiek atzīmēts, ka pat bilingvālā gadījumā viena no valodām būs vairāk izteikta.¹ Kaut arī terminam `dzimtā valoda` ir skaidra definīcija, koncepts pats ar sevi ir plaši aptverošs, iekļaujot gan ieraduma, gan dominējošo valodu.²

Pētījumā "Izaicinot tradicionālās aksiomas.." tiek apskatīts, ko konkrēti sevī ietver koncepts "dzimtā valoda". Definējot šo jēdzienu problēma saskatāma, ka tas ietver sevī vairākus kritērijus, proti, ar dzimto valodu var apzīmēt:

- mātes valodu (bērna vecāku valodu jeb valodu, ar kuru tas tiek audzināts)
- izcelsmi (valodu, kura tiek apgūta pirmā)
- kompetenci (valodu, kura ir visaugstākajā līmenī)
- funkciju (valodu, kura tiek izmantota visbiežāk)
- identifikāciju (valodu, ar kuru cilvēks sevi identificē vai tiek identificēts).³

Pētnieku vidū ir izteikta vienprātība par dzimtās valodas uzbūves pamatstruktūru, kuru var iedalīt trīs līmeņos:

- konceptuālais līmenis, kurā tiek formulēts jeb noteikts teksta vēstījums;
- gramatiskais līmenis, kurā tiek veidotas gramatiskās struktūras, un ar leksiku saistītie elementi;
- fonētiskajā līmenī, kurā formulē komponentu skaņas struktūru⁴

Džons Sinklērs (*John Sinclair*) definējot, ko nozīmē valodas jeb zināšanu līmenis - brīvi/dzimtās valodas līmenī, fokusējas uz trīs sekojošiem kritērijiem:

- dziļš frazeoloģismu izpratnes līmenis;
- spēja veikt lingvistiskas piebildes un secinājumus;

¹Piróth, A., *Translation into a non-native language*. 2015., 6.-8.lpp., Pieejams:https://www.iapti.org/files/surveys/2/IAPTI_non-native_report.pdf

² Turpat

³ Pokorn, N. K., *Challenging the traditional axioms: translation into a non-mother tongue*. 2005. 2.-5.lpp. ISBN 978-90-272-9453-1

⁴ Flett, S., Branigan, H. P., Pickering, M. *Are non-native structural preferences affected by native language preferences?*, Cambridge University Press. 2012.

-zināšanas par kultūras aspektiem, kas nav izcelti tekstā, taču noteiktajā sabiedrības daļā zināmi.⁵

Apkopojot šo nodaļu, var balstīties uz vienkāršu definīciju, ka dzimtā valoda ir “valoda, ko iemācās no dzimšanas; valoda, kurā ar bērnu runā vecāki, nododot dzimtas valodu nākamajai paaudzei. Parasti tā ir pirmā valoda, kuru apgūst agrā bērnībā mājās, ģimenē un kuru indivīds prot vislabāk.”⁶ Oficiālais termins, ar ko pretstata dzimto valodu, ir `svešvaloda` jeb `otrā valoda`. Kā minēts, tā var būt ikviena valoda, kas apgūta pēc pirmās - nav noteikts viens, konkrēts veids, kā svešvaloda apgūstama.⁷ Šajā pētījumā netiek atsevišķi apskatīti bilingvālie gadījumi. Pētījuma turpinājumā termins `svešvaloda` tiek aizstāts ar `ne dzimtā valoda`, balstoties uz iepriekš apskatīto literatūru, pamatojot, ka termins dzimtā valoda ir plašāks.

1.2. Biežāk pieļautās kļūdas ne dzimtajā valodā rakstītos tekstos

Atsaucoties uz dzimtās valodas principu, tās runātājiem ir ne vien lielāks vārdu krājums, bet arī labāka sintakses intuīcija, valodas izjūta attiecībā par dažādām niansēm un stilistiskām atšķirībām. Tas nozīmē, ka sniegums, rakstot savā dzimtajā valodā, būs augstāks, nekā rakstot valodā, kura apgūta vēlāk. Tulkotāji nav izņēmums šim principam.⁸

Tulce un tulkotāja Ulla von Kunhardt, kas vairākus gadus arī strādājusi Eiropas Savienības Tiesā, skaidro dzimtās valodas principu, un min priekšrocības, tulkojot dzimtajā valodā:

- 1) tulkošanas ātrums;
- 2) tulkojuma drošība/ ticamība;
- 3) valodas daudzveidība/ bagātība (t.s. vārdu krājums);
- 4) kultūras zināšanas;
- 5) vieglāka valodas izpēte.⁹

⁵ Sinclair, J., *Shared knowledge. In Proceedings of the Georgetown University Roundtable in Linguistics and Pedagogy: The State of the Art.*, Georgetown University Press., 1992., 496.-499.lpp.

⁶ Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga, 2007. Pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=dzimt%C4%81%20valoda&list=dzimt%C4%81%20valoda>

⁷ Krashen, S. D., *Second Language Acquisition and Second Language Learning. University of Southern California.* 1981., ISBN 0-08-025338-5, 17.-19.lpp. Pieejams:https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/35238869/second_language_acquisition_and_learning.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1514860823&Signature=jLmjXQ%2BJ3wBh%2Fdj%2FnZ89fL70mug%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DSecond_Language_Acquisition_and_Second_L.pdf

⁸ MVD Translations. *Native speaker principle.* 2017. Pieejams:<http://mvdtranslations.nl/d/en/nativespeaker>

⁹ Von Kunhardt, U., *Übersetzen und Dolmetschen nur in die Muttersprache?* Pieejams:<https://www.bing.com/search?q=%C3%BCbersetzen+und+dolmetschen+nur+in+die+muttersprache%3F&q&s=n&form=QBRE&sp=-1&pq=%C3%BCbersetzen+und+dolmetschen+nur+in+die+muttersprache%3F&sc=0-52&sk=&cvid=AA96084D4B5743ADA5B64BD5A986B691#>

Taču, kaut arī dzimtās valodas princips, kas nosaka, ka viskvalitatīvākais rezultāts sasniedzams tulkojot savā pirmajā valodā, ne vienmēr tas praksē ir iespējams.

Angļu valoda ir grāmatu, ziņu, starptautiskā biznesa, zinātnes, tehnoloģiju un daudzu citu nozaru galvenā valoda.¹⁰ No tā izriet, ka publiskajā telpā ir ievērojams daudzums ziņu, informācijas un citu dažāda veida tekstu, kuru autoriem angļu valoda nav dzimtā valoda. Balstoties uz šo pieņēmumu, šajā sadaļā tiks apskatītas galvenās kļūdas, kuras autori pieļauj, rakstot ne dzimtajā valodā.

Lai iegūtu vispārīgu priekšstatu, tiek aplūkots 2015. gadā veiktais pētījums: "Ne dzimtās valodas teksta analīze", kurā apkopotas un analizētas šīs galvenās kļūdas darbos, kurus autori rakstījuši ne savā pirmajā valodā.

Uzskaitot visbiežāk sastopamās kļūdas, šajā analīzē tiek izceltas:

- prepozīcijas;
- vārdu formas (piemēram, lietvārda skaitlis un darbības vārdu forma);
- vārdu nozīme;
- vārdu savienojumu kļūdas,
- artikuli.¹¹

Pētījumā tiek apskatītas arī citas kļūdas, kas saistītas ar vārdu nozīmi, proti, to izvēli un atlasī, vārdu izkārtojumu teikumā un to garumu. Autori atklāj, ka bieži problēmas sagādā darbā veiktie kļūdu labojumi. Lai samazinātu kļūdu apjomu ne dzimtajā valodā rakstītiem tekstiem, izvērtējamā, un, veicot labojumus, salīdzinājumā ar oriģinālā teikuma būtību, jāpievērš uzmanība ne tikai pareizrakstības kļūdām, bet arī sintaksei un atbilstībai ar sākotnējo ideju.¹²

Mūsdienu valodas tendence ir spēlēties ar vārdiem un izteicieniem gan rakstiski, gan mutiski.¹³ Nav nepieciešama dzeja vai proza, lai valodā atrastu radošu pieeju - ikdienā cilvēki pat nepamana, cik bieži sarunvalodā tiek izmantotas idiomas. Valodā ļoti reti sastopami fiksēti jeb noteikti izteicieni. Tas ir diezgan paradoksāli, ka netiek pietiekami liela uzmanība pievērsta idiomātiskas elastīgajai dabai.¹⁴ Attiecīgi jāizceļ, ka ar idioma jeb "frazēoloģisms,

10 British Council, *How Many People Speak English?*, 2014. Pieejams:<http://www.britishcouncil.org/learning-faq-the-english-language.htm>

11 Massung, S., Zhai, C. X., *Non-native text analysis: A survey*, 2015., Pieejams:https://datubazes.lanet.lv:3366/core/services/aop-cambridge-core/content/view/F476736B592574E0E05428797FC166C5/S1351324915000303a.pdf/nonnative_text_analysis_a_survey.pdf

12 Turpat

13 Carter, R., *Common language, corpus, creativity and cognition*. 1999., 195–216.lpp.

kurā neviens komponents nav lietots savā leksiskajā nozīmē”¹⁵, ir izaicinājums autoram, kuram attiecīgā darba mērķvaloda nav dzimtā. Nedaudz izvēršot, jāpapildina, ka viens no iemesliem, kāpēc cilvēkiem, lietojot idiomās svešvalodā, tās izklausīsies samākslotas, atsaucoties uz Sinklēra (*Sinclair*) pausto viedokli, ir pedagoģiskā sistēma, kas nemāca dabisko valodu.¹⁶

Ir neiespējami runāt, klausīties vai lasīt, un nesastapties ar idiomātiskiem izteicieniem. Bieži sastopama problēma studentu vidū - tie iemācās dažādas idiomās, taču reālajā pielietojumā tie tās neatpazīst. Tas gan arī tiek skaidrots ar to, ka valodas mācīšanās šajā kontekstā aprobežojas pie uzdevumiem skolā, nevis reālajā pielietojumā. Tiek atzīmēti arī kulturāli un konceptuāli faktori, kas atšķir dzimtajā valodā runājošos no tiem, kam konkrētā valoda ir iemācīta. Kultūras izpratnē būtisku lomu spēlē cilvēka apkārtējie ietekmes faktori (spēles, dziesmas, filmas) bērnībā- vecumā, kad ļoti izteikti jeb visvairāk veidojas valodas izpratne.¹⁷

Apkopojot, jāatzīmē, ka, kaut arī cilvēks var iemācīties valodu augstā līmenī, pēc pētījumu rezultātiem var secināt, ka praktiskajā darbībā tiks pieļautas kļūdas, kuras saistītas ar valodas izjūtu, ko formālajā izglītībā, balstoties arī uz pašreizējo pedagoģijas sistēmu, iemācīt nevar.

1.3. Priekšrocības un iemesli tulkot ne dzimtajā valodā

Iepriekšējā nodaļā tika noskaidrots, ka dzimtās valodas princips nosaka, ka kvalitatīvu tulkojumu, kurā netiktu pieļautas gramatiskas kļūdas, pareizi atveidotas idiomās un darbs tiktu veikts ātri - tulkotāja mērķvalodai jābūt viņa dzimtajai.

Taču pastāv arī pretējs viedoklis. Savu dzimto valodu mēs saprotam pilnībā, kas ir būtisks priekšnoteikums, lai tulkotājs varētu koncentrēties uz kultūras un mentalitātes pārnēsumu mērķvalodā. Proti, tulkotājs var analizēt vēstījumu - jo īpaši specializētajiem tekstiem svarīgāka ir izpratne un pieredze, nevis stils, kuru, savukārt, var labot, pēc tam to rediģējot.¹⁸

14 Tannen, D., *Talking Voices*. Cambridge: University Press., 1989. Pieejams:https://dedikasimuslim.files.wordpress.com/2012/11/deborah_tannen_talking_voices_repetition_dialogue_dedikasimuslim-wordpress-com.pdf

15 Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga, 2007., Pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=idioma&list=idioma&lang=LV>

16 Sinclair, J., *Shared knowledge*. In *Proceedings of the Georgetown University Roundtable in Linguistics and Pedagogy: The State of the Art*. Georgetown University Press., 1992., 496.-499.lpp.

17 Prodromou, L. Idiomaticity and the non-native speaker., 2003., Pieejams: <https://datubazes.lanet.lv:3366/core/journals/english-today/article/idiomaticity-and-the-nonnative-speaker/790007313ECF3EF22973BC38E6D7A44A>

18 Von Kunhardt, U., *Übersetzen und Dolmetschen nur in die Muttersprache?* Pieejams:<https://www.bing.com/search?q=%C3%BCbersetzen+und+dolmetschen+nur+in+die+muttersprache+%3F&q&qs=n&form=QBRE&sp=-1&pq=%C3%BCbersetzen+und+dolmetschen+nur+in+die+muttersprache>

Šis uzskats netiek kategorizēts vai vispārināts, taču skaidrots, ar to, ka dzimtās valodas principam nebūtu jābūt tik noliedzošam, jo dažādiem tulkojumu veidiem nepieciešamas dažādas tulkošanas pieejas. Viens no piemēriem spilgtākai šī apgalvojuma izpratnei tiek sniegts juridisko tekstu tulkojums – proti, jebkāda veida juridiskajā literatūrā jeb informācijā svarīgākā ir precizitāte un saturs, ko, visprecīzāk mērķvalodā var pārnest tulkotājs, kam dzimtā ir avota valoda. Protams, viss ir atkarīgs arī no paša tulkotāja un viņa prasmēm, zināšanām, spējām. No tā izriet, ka veikt vispārējus pieņēmumus, īpaši attiecībā uz dzimtās valodas principu, būtu nekorekti.¹⁹

Praktisks iemesls, kāpēc mūsdienu tirgū būs neizbēgams dzimtās valodas principa pārkāpums – business. Proti, profesionāli tulkotāji (tas nozīmē, ka tulkotājam ir pieredze tulkot arī svešvalodās, un, apzināti neiesniegtu zemas kvalitātes tulkojumu) grib nopelnīt, tāpēc, neskatoties uz valodu kombināciju, viņi ieguldīs nozīmīgu darbu, lai tulkojums būtu labs, tādējādi palielinot savu cenu. Jāatzīst, ka pašlaik šī ir kļuvusi par bieži pielietotu ikdienas praksi tulkotāju vidū.²⁰

Dzimtās valodas principa galvenais arguments – tulkojot ne dzimtajā valodā tekstā būs sastopamas gramatikas kļūdas, kā arī izņēmuma gadījumi tiks ignorēti. Izplatīts veids, lai no tā izvairītos, un ietaupītu naudu – tulkotājs iztulko tekstu, kas nav viņa dzimtajā valodā, un pēc tam šis teksts tiek rediģēts – taču jāatzīmē, ka rediģēšana būs, galvenokārt, gramatikas kļūdu labojums, no kā izriet, ka netiks pievērsta uzmanība niansēm. Starp citu, arvien populārāki kļūst ne dzimtās valodas paš-tulkotumi, piemēram, sociālajiem portāliem, savam blogam, tādējādi savus radošos darbus padarot pieejamus plašākai sabiedrības daļai. Ir kompānijas, kas piedāvā paš-tulkotos tekstus rediģēt, tādējādi popularizējot šo tulkošanas veidu.²¹

Pētījumā “*Tulkotumi ne dzimtajā valodā*”, kurš veikts 2015.gadā, piedalījušies 776 respondenti, un kopumā vairāk nekā 90% šī pētījuma dalībnieku ir gan vairāku gadu pieredze tulkošanā, gan iegūts tulkošanas grāds.²² Pētījumā tiek iegūta praktiska informācija par to, kādi ir tulkotāju praktiskie iemesli tulkot tekstus ne dzimtajā valodā. Biežāk minētās atbildes:

%3F&sc=0-52&sk=&cvid=AA96084D4B5743ADA5B64BD5A986B691#

19 Rückert, K., *Qualität nur in die Muttersprache?*, 2014., Pieejams: http://juristische-uebersetzungen-reeckert.de/files/Inhalte/PDF/qualitaet_nur_in_die_muttersprache.pdf

20 Clint, *The Myth of the Native Language Translator and Why the Native Speaker Principle is Irrelevant to Real Translators*, 2015. Pieejams: <http://www.translationrules.com/the-myth-of-the-native-language-translator/>

21 *Translation Styles: Non-native Translation Doesn't Work*. 2017. Pieejams: <http://www.transenzjapan.com/blog/non-native-translation/>

22 Piróth, A., *Translation into a non-native language*. 2015., 6.-8.lpp., Pieejams: https://www.iapti.org/files/surveys/2/IAPTI_non-native_report.pdf

1. Teksti tiek tulkoti augstā pieprasījuma dēļ, taču tikai angļu valodā kā mērķvalodā;
2. Ņemot vērā pieredzi un specifiku tiek tulkoti medicīnas teksti;
3. Tulko ar nosacījumu, ja tekstam būs dzimtās valodas redaktors;
4. Noteiktā specialitātē, balstoties uz to, ka ir vairāku gadu pieredze;
5. Apzinoties spējas tulko tekstus, kam nav juridisku saistību;
6. Pasūtījumus, kur speciāli atzīmēts, ka nepieciešams tulkot personai, kam avota valoda ir dzimtā valoda;
7. Atsevišķi respondenti norādījuši, ka tulko tikai konkrētās nozarēs:
 - zinātniskus tekstus;
 - tehniskus tekstus;
 - specifiskus pasūtījumus (piemēram - itāļu teksti).
8. Praksē izmantojot trīs stratēģijas:
 - izmanto *Corpus* datu bāzi, lai pārbaudītu vārdu kārtību, korelācijas;
 - izmanto paralēlus tekstus, piemēram, mājas lapas saistītā tēmā;
 - konsultācijas ar kolēģiem, vai, ja iespējams, ar klientu.²³

Svarīgs pretarguments dzimtās valodas principam - labam tulkojumam nav svarīgas tikai mērķvalodas zināšanas - būtiska ir avota valoda, jo specializēto terminoloģiju apgūst - tā nav dzimtās valodas intuīcija. Piemēram, medicīnas studentiem specifiska tehnikas terminoloģija būtu sveša, labam tulkojumam nav svarīgas tikai mērķvalodas zināšanas - būtiska ir arī avota valoda, vispārinot - nevajadzētu kategorizēt, un dzimtās valodas principu formulēt kā uzstādījumu, bet gan kā preferenci. Jo, jau atsaucoties uz minēto, viss tas ir atkarīgs no tulkotāja - viņa pieredzes - vietām, kur viņš ir dzīvojis, kur studējis un talanta.²⁴

Kaut arī dzimtās valodas princips ir pamatots, ir pierādīti izņēmumi, kuros var tulkot arī ne dzimtajā valodā. Galvenokārt tie ir gadījumi, kad tulkojums ir specializētā leksikā, kurā ir svarīgi nepieļaut saturiskas kļūdas. Kā arī raugoties reālajā situācijā, šī ir kļuvusi par ikdienas praksi. Lai samazinātu nekvalitatīvu tulkojumu apjomu, būtiski pievērsties tā rediģēšanai.

1.4. Teksta rediģēšanas galvenie pamatprincipi

Iepriekšējā nodaļā tika noskaidrots, ka gadījumā, ja tulkojums nav dzimtajā valodā, svarīga ir teksta rediģēšana, lai izlabotu stilistikas un gramatiskas kļūdas. Šajā paragrāfā tiks apskatīti, kuri ir svarīgākie punkti, kuriem jāpievērš uzmanība, rediģējot tekstu.

²³ Piróth, A., *Translation into a non-native language*. 2015., 6.-8.lpp., Pieejams:https://www.iapti.org/files/surveys/2/IAPTI_non-native_report.pdf

²⁴ Jerome, S. *The Importance Of Being A Native*, 2010. Pieejams:<https://patenttranslator.wordpress.com/2010/10/10/the-importance-of-being-a-native>

Pastāv uzskats, ka teksta redaktoram, nav jāveic teksta pārrakstīšana, porti, ja tiek konstatētas būtiskas problēmas vai neskaidrības, redaktors tekstā tās var izcelt vai konkrēti uz tām norādīt. Turpinot, redaktoram nav jāveic satura pārbaude, taču pamantot faktu kļūdas; svarīgi tās atzīmēt.²⁵ Tieši redaktors tulkotā tekstā veic nozīmīgas izmaiņas - gan sistemātiskas, gan tieši attiecināmas uz mērķvalodu, to būtiski ietekmējot.²⁶ Galvenokārt, pēc tulkojuma pabeigšanas jeb konkrētajā tekstā, jāpievērš uzmanība tam, vai to ir viegli uztvert, un vai nav zudusi tā jēga un saturs, proti, vai atspoguļotā doma ir skaidri saprotama, Jāpārlicinās, lai tulkojumā nav ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdas, kopumā saglabāta valodas kultūra, labojot gramatikas, pareizrakstības un pieturzīmes kļūdas²⁷

Rediģējot tekstu īpaša uzmanība jāpievērš:

- pēc pareizrakstības pārbaudes – terminoloģijai un tās konsekvencei tekstā;
- teksta izkārtojumam, virsrakstiem, apakšvirsrakstiem, nosaukumiem;
- konkrētiem noformēšanas standartiem, to atbilstību noteiktajām prasībām;
- oriģinālā satura atbilstību tabulās, diagrammās;
- cipariem, datumiem, numerācijai, mērvienībām, kā arī to formatējumam;
- faktu, skaitļu, un cita veida informācijas atspoguļojumam pareizā secībā;
- saīsinājumiem, saīsinājumu sarakstam;
- atsaucēm, vai arī bibliogrāfijā ievērota konsekvence un pareizs stils, vai sakrīt uzskaitījumā un tekstā norādītie avoti;
- jāpārbauda loģiskā konsekvence un plūsma.²⁸

Daži ieteikumi, kā veikt tulkojuma pārļasīšanu jeb pašredakciju, ko piedāvā Tulkošanas un terminoloģijas centrs:

- tekstu, proti, tulkojumu, nepieciešams vispirms pārļasīt bez oriģinālteksta;
- lai distancētos un samazinātu oriģinālvalodas struktūras ietekmi, pārļasīšanu veikt pēc pārtraukuma;
- salīdzinot ar oriģināltekstu, pārļaudīt, vai nav izlaidumu;
- pārļaudīt tulkošanas kalkus;

25 Van Aswegen, E. S., *Postgraduate supervision: The role of the (language) editor*. South African Journal of Higher Education, 2007., Pieejams: <http://hdl.handle.net/10520/EJC37410>

26 Bisiada, M., *Translation and editing: a study of editorial treatment of nominalisations in draft translations*, 2017., Pieejams: <https://doi.org/10.1080/0907676X.2017.1290121>

27 Valsts aģentūra Tulkošanas un terminoloģijas centrs, *Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmata*, 2006. ISBN 9984-657-09-4, Pieejams: <http://vvc.gov.lv/image/catalog/dokumenti/lv-rokasgrāmata.pdf>

28 Kruger, H., Bevan-Dye, A., *Guidelines for the editing of dissertations and theses: A survey of editors' perceptions*, 2010, Pieejams: <https://doi.org/10.2989/16073614.2010.519110>

- pievērst uzmanību īpašvārdiem, to rakstības precizitātei – iestāžu nosaukumiem, ģeogrāfiskiem terminiem, uzvārdiem un to atveidei, u.c.;
- noteiktas informācijas tulkošanā gan ar tulkošanas programmām, gan manuāli, kļūdas var rasties skaitļos, datumos, atsaucēs, u.c. Ir svarīgi pēc tulkojuma beigšanas šim pievērst īpašu uzmanību²⁹

Nedaudz specifiskāk, bet arī nozīmīgi rediģējot tekstu, pievērst uzmanību:

- Akronīmiem
- Zemsvītras piezīmēm
- Vārdu galotnēm
- Vārdu pārnesumiem (zilbju dalīšanai)
- Slīpraksta un treknraksta veidam un atbilstībai
- Citātiem³⁰

Lai tulkojums būtu kvalitatīvs, tam ir nepieciešama rediģēšana. Rediģējot uzsvars tiek likts uz gramatikas kļūdu labojumu, taču ievērojot arī satura nepilnības, redaktoram būtu uz tām jānorāda. Ja tekstu rediģē pats autors, būtu svarīgi, lai samazinātu ietekmi no oriģinālvalodas, pārlasīšanu sākt pēc pārtraukuma. Teksta rediģēšana ir īpaši nozīmīga gadījumos, kad autoram dzimtā nav mērķvaloda, taču jāatceras, ka rediģējot nav jāveic teksta pārrakstīšana, bet gan uzlabošana, lai valoda būtu plūstoša. Idejiskas un saturiskas nepilnības darbā labo autors.

²⁹ Valsts aģentūra Tulkošanas un terminoloģijas centrs, Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmata, 2006. ISBN 9984-657-09-4

³⁰ Einsohn, A. The Copyeditor's Handbook: A Guide for Book Publishing and Corporate Communications, with Exercises and Answer Keys. Berkeley, California: University of California. 2011., ISBN 978-0-520-27156-2

2.PRAKTISKĀ DAĻA

2.1. Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojums – rediģēts angļu valodas teksts

Darba praktiskās daļas pirmajā posmā tiek veikta Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojuma rediģēšana. Mājas lapā publiski pieejamais teksts angļu valodā ir ar neskaitāmām kļūdām, kuras šajā darba posmā ir labotas un atzīmētas ar komentāriem kursīvā. Atkārtotās kļūdas tiek labotas, bet bez atkārtotiem komentāriem.

Self-government of Lubāna municipality (*aiz virsraksta punkts netiek likts*)

In accordance with the Population Register (*liekārdība – reģistrs jau ir informācija, tādēļ dzēsts vārds `information`*), in Lubāna municipality there were 2,778 (*tūkstošus atdala ar komatiem – ne gadījumā par gadaskaitļiem, bet cipariem gan*) inhabitants on 01.01.2013 (*datumu pieraksts angļu valodā- mēnesis/diena/ gads*). According to (*`In compliance` - nepareiza vārdu izvēle, aizstāts ar `according to`*) with the State Land Board data the area of Lubāna municipality is 346.93 km².

Nature

Through Lubāna flows the River Aiviekste. This is the only river that flows out of the biggest lake in Latvia (*dzēsts `of`, aizstāts ar `in` - pamatojums- lake is not of a country but in a country*) – Lake Lubāns. The Aiviekste is the longest tributary of the River Daugava in the territory of Latvia. In the Lubāna municipality, there are two restricted areas: “Lubāna mitrājs” (“Lubāns Wetland”) and “Kapu ezers” (“Lake Kapu”). “Lubāna mitrājs” consists of three former restricted areas: “Pārabaine”, “Seldžu ozolu audze” (“Seldži Oak-wood”) and “Pededzes lejtece (“Lower Pededze”).

The restricted area “Lubānas mitrājs” is a unique natural complex of European and worldwide significance, which is very important in the preservation of specially protected species and biotopes.

In Lubāna municipality, there are numerous centennial (*apzīmējumam -simtgadīgi koki -izvēlētais vārds `secular` nav atbilstošs*) trees and other trees that are related to notable people and historical events. Among them, the most noteworthy are: the Money Oak, the Oak of Jānis Zābers, the Moroza Oak, the Dzērvenīte Oaks, the Oak-group near “Lettes” and the Lime-trees of Karātavu kalns (Gallows Hill).

The terrain of Lubāna (*papildinājums - jaunā rindkopā jānorāda, uz ko attiecināms vārds `terrain`*) is very flat. The territory of the municipality is occupied by great areas of marsh, which are separated by valleys of the Aiviekste and its tributaries. Within the territory lie the Olgas bog, which is being industrially manufactured, and several fens: Baltie klāni

marshy meadows (4,029 ha), Dzedziekstes bog (1,862 ha), and Drikšņu peisa bog (1,560 ha). Lake Salas (8.3 ha) and Lake Kapu (5.4 ha) – also called the Lake Visagals (*vārdu sakārtojums teikumā, lietvārda skaitlis nekorets, jo ir runa par vienu ezeru*)– are situated in the municipality as well (*aizstāts vārds `too`, jo tas izmantojams vienīgi gadījumos, ja tiek runāts par divām lietām*). Out of mineral deposits, sand, peat, (*pirms vārda `un` liekams komats, ja tiek uzskatītas trīs vai vairāk lietas*) and sapropel can three (*tekstā skaitļus līdz desmit, ievērojot stilu, ieteicams rakstīt ar vārdiem*) be found in the territory of the municipality.

History

Lubāna municipality is rich with cultural and historical heritage. In archaeological excavations, which were carried out in the Lubāns plain (*dzēsts atkārtots `in the`*) surrounding (*dzēsts `of` - liekvārdība*) the lake from 1938 to 1999, approx. 30 Mesolithic and Neolithic, as well as Late Neolithic and Early Bronze Age settlements were found. This shows that this region was already inhabited (*stils – vārdi samainīti vietām*) during the Mesolithic – more than 10,000 (*izdzēsta nevjadzīga atstarpe un ielikts komats pēc tūkstots*) years BC. The wetland of Lake Lubāns is archaeologically important because it was here that the first inhabitants appeared in the territory of Latvia after the glacier had receded to the North. It happened during the time when Riga still was located under the waters of Baltic Ice Lake. It is thought that one of the European biggest Neolithic amber processing centres was situated in the wetland of Lake Lubāns, and it was functioning for two Millennia between 3300 and 1600 BC.

At the end of the 19th century the biggest estate of Vidzeme was situated in Lubāna.

Today's Parka Street is the main road of the former Lubāna manor, and several historical manor buildings have remained along the side of it, like the cellars, the (*dzēsti atkārtotie `manor`*) barn and stables (*dzēsts vārds `horse`, kas attiecināts uz stalli, jo tas ir pašsaprotami*), as well as the cheesery where Swiss cheese was made during that time. In the territory of Indrāni parish, there have been a number of Lubāna manor-houses and half-manors: Moroza half-manor, Zaļā (Green) manor (today's "Kastaņi"), Baloži manor (in Indrāni village), little Apogi manor, little Ērgala manor and Jaunlubāna manor. The manors of Lubāna and Meirāni were the property of baron von Wolff. In 1895 the owner of Meirāni manor Heinrich von Wolff set up a monument to his favourite hound. It can be seen on the way to the "Mežsētas" homestead which in former days was baron's hunting manor, enclosed by Ozolsala and Mežsēta parks with a pond. During the agrarian reform in the 1920s the land of the manor was divided.

The surroundings of Lubāna were advantageous for wood processing and timber rafting in the rivers of Aiviekste and Liede. In 1935 the railroad between Madona and Lubāna was built. The traffic of passengers in this route was closed on March 31st, 1990. During that time the administrative work board of Lake Lubāns was functioning in the territory of today's Lubāna municipality, along with more than 20 stores, a power-plant, two wood-working workshops, a fulling-mill, (*dzēsts saistvārds `un`, aizstāts ar komatu, jo savstarpēji nesaistīti*) a dye-house, a brewery, a limekiln and a brick-kiln. From 1958 to 1992 Lubāna was an urban village. A bridge over the Aiviekste was built in 1964 using the reconstructed bridge supports from 1937. Last reconstruction of the bridge happened in 2002.

Meirani parish was established in 1960. Later a part of its territory was incorporated into Indrāni parish. After World War II Lubāna became a significant centre of forest industry and agriculture of this area. One of Latvia's biggest forestry enterprises was situated here. During the Soviet times, when mass collectivization began, several (*kļūdaini uzrakstīts*) small collective farms (*pievienots detalizētāks skaidrojums*) (kohozes) were created. Afterwards they were merged into the state farm "Lubānā", which was liquidated in 1995.

People of Lubāna municipality still remember the events of the Revolution of 1905, World War I and World War II, as well as the deportations in 1941 and 1949. 12 national archeological monuments are located in Lubāna municipality: the Kreklu purvs ancient burial site, Abaine settlement I, Abaine settlement II, Dzedziekste settlement I, Dzedziekste settlement II, the Meirāni ancient burial site (War graveyard), Abora settlement I, Abora settlement II, Līčagals settlement and ancient burial site, Nainiekste settlement, Visagals (Brākaļi) castle mound and Zaļmežnieki ancient burial site. In Lubāna (*liekvārdība - dzēsts vārds `municipality`*), there are also two archaeological monuments of local value: Karātavu kalns (Gallows Hill) – used as an execution spot – and Baznīcas kalniņš (Little Church Hill), that was a cult place. Within the framework of European cultural inheritance days in 2002, railway stations of Lubāna and Meirāni were included in the list of "Industrial inheritance".

Education

Lubāna Secondary School

There are different educational electives available (*dzēsts teksts - butriska tulkojums aizstāts ar atbilstošu terminu*): programmes of cultural education (folkdance groups (*dzēsts vārds `kolektīvs`, kurš tulkojams kā `group`, nevis `collective`*) choirs, ensembles, and drama society), sport (basketball, volleyball, soccer, and track-and-field athletics) and youth work ("Vanadzēni" youth group "Mēs un laiks" ("We and time"), 64th Lubāna Secondary School 4-H club), hobby groups for technical modelling, study of local history, woodworking and the

German language, as well as an interest group that publishes school's newspaper "Saldskābmaize" ("Sweet-and-sour bread").

For many years the student folkdance groups have achieved good results in dance competitions and have taken part in Latvian Youth Song and Dance Festivals in Riga. The students from (*dzēsts vārds - ortogrāfijas kļūda*) grades 8, 9 and 10 do research works, which win awards in Vidzeme and Latgale region and on the national level. The school is proud of the achievements and awards that the students have won in interregional and national school subject competitions, as well as in cultural and sport events.

Already for several years the students have an opportunity to study marketing in the course "Be a leader!" Along with its sports hall and training hall, the school has become the sport centre of the municipality. It is also the centre of adult education, since it offers courses in computer expertise and foreign languages.

From September 7, 2013 until December 7, 2013 Lubāna Secondary School participated (*jālieto pagātnes forma, ja darbība neatkārtojas katru gadu*) in the Lifelong Learning Program of the European Union "Comenius" subprogram "Individual Pupil Mobility", from November 2013 until November May 2014 – in the "Comenius" subprogram "Comenius Assistantship" and from 2 January, 2013 until December 31, 2015 – in the project of the Education Development Center "Global Dimension in Social Science Subjects" (*angļu valodā pēdiņas visiem apzīmējumiem liekamas augšā*).

Meirāni Kalpaka Primary School

The first primary school in Visagals (at that time in Meirāni parish of Cēsis district) was established by Voldemārs Lūsis in 1860. From 1892 to 1895 Oskars Kalpaks, the first Commander-in-Chief of Latvian armed forces, studied in the school. In Summer 1940, (*ja tiek norādīts konkrēts gads, jālieto `in`*) after the arrival of the Red Army, (*liekams komats, jo iespraudums/pielikums*) the school was deprived of Kalpaks name and his museum was destroyed. From 1946 to 1953 the prominent soloist of Latvian National Opera Jānis Zābers attended the school. In honour of him, for more than 15 years the boys' vocalist competition "The nightingales of the Aiviekste" has been (*mainīta teikuma uzbūve, jo darbība pagātnē*) organized in the school.

In 1992 the school regained its former title – Mairāni Kalpaka Primary School. In the school full attention is given to students' patriotic upbringing by organizing various events in remembrance of Oskars Kalpaks.

In 2009 the "Meirānieši" society was established in the school. It carries out different projects in order to multiply opportunities for student and adult interest and leisure activities in Lubāna municipality.

In the academic year 2013/2014 the school employed (*darbība tika veikta pagātnē – nepieciešama attiecīgā darbības vārda forma*) 15 teachers. The school provides an opportunity to stay in the boarding facilities as well as a multiple (*dzēsts vārds `multiform`, tas nozīmē ko citu*) education of interest. Meirāni Kalpaka Primary School has successfully participated in various projects and competitions both regional and national.

From 2010 to 2012 Meirāni Kalpaka Primary School was a participant in the multilateral school partnership project of “Comenius” - “Art is a mirror for everyone to see himself”. In 2013 the school joined the youth program “Cultural Heritage as an Exhortation for Future Generations” of the project NORDPLUS.

Lubāna pre-school (*lielkvārdība - nesvarīga informācija - dzēsts teksts `education establishment`*) “Rūķīši”

The (*dzēsts teksts `establishment` - lieka informācija, viensaknes vārdu atkārtotā*) pre-school was established in October, 1979.

13 experienced (*ieteikums - nesākt jaunu paragrāfu (pat teikumu) ar skaitļa vārdu. Ne pārāk labs stils*) teachers help the children to learn (*neatbilstoša termina izvēle - dzēsts teksts -contribute self-formation*) self-confidence, develop physical, intellectual and creative skills, care about their health and prepare them for future education. On a daily basis a teacher-speech therapist, a gym teacher and a music teacher are instructing the children (*mainīta teikuma uzbūve labskanības dēļ*). The acquired skills are (*dzēsts teksts - even more - aizstāsts ar `further`*) developed further through (*nepareiza vārda izvēle - aizvietots vārds `in`*) various activities - drawing, counting, music lessons as well as playing games, dressing up, etc. (*vienmēr liekams komats pirms `etc.`*).

The employees of “Rūķīši”, (*gramatika - izlaists komats*) in co-operation with the parents of children have created an (*slikts stils - dzēsts vārds -favorable*) environment conducive to the development of children, their interests and creative self-expression. New training tools are purchased and the material base is updated regularly. Various events are organized for children and their parents: exhibitions, open days, afternoons of conversation, celebrations, etc.

National holidays are celebrated in the pre-school education establishment, thereby creating patriotic feelings, respect for the national symbols and love (*neatbilstoša apzīmējuma izvēle, dzēsts `to`*) of one’s hometown. In order to encourage children’s interest in sports, (*dzēsts lieks `also`*) sporting activities are organized. Our teachers are skilful actors and they use to play roles of the children’s favourite fairy tale characters. (*Nekorekta vārdu izvēle. Aizstājams vārds `Thereby` - dzēsts*) Through the characters they try to teach the children how to distinguish the good from the bad, and contribute the development of ethical

(*atšķirība ar`ethic`*) feelings. The children also (*dzēsts`acquire drama` - slikts stils*) learn theatre. A pre-school dance group is (*dzēsts atkārtots`also`, aizstāts ar`as well` teikuma beigās*) active in “Rūķīši” as well.

In May 2013, (*interpunkcija*) a teachers’ and parents’ association “Heart to Heart” (“No sirds uz sirdi”) was established. Together with the pensioners association, (*interpunkcija*) “Hope” (“Cerība”), (*interpunkcija*) the project “Preservation and Popularization of the Cultural Heritage in Lubāna region and its surroundings” was undertaken (*dzēsts`carried out`, jo attiecināts uz vārdu`projekts`*). In October 2013, by participating in the charity project “Good Works” (“Labie darbi”), “Rūķīši” received financial support for carrying out their (*dzēsts vārds`desire` – liekvārdība*) project “Creation of a sports field, playground and recreation area in the pre-school education establishment “Rūķīši””.

Lubāna Art School

Lubāna Art School is an accredited education institution of Lubāna municipality that (*slikts stils, dzēsts teksts - started its activities*) opened its doors on September 1st, 1995. It is a professionally oriented (*ortogrāfijas kļūda*) education institution where, after the lessons of general education, children aged 7 to 17 can learn drawing, painting, composition, ceramics and the basics of art language. It offers classes which contain both serious methodological work and the realization of childish and fantastic ideas. The school develops the child into a free, creative personality; it teaches how to accomplish various ideas and how to discern different art genres and styles. During the everyday work, the children not only draw and paint, but they also make dolls and (*slikts stils - aizstāts vārds`move`*) use them into animation. There are four teachers in the school.

The pupils also participate in various art competitions and their works can be seen in exhibitions throughout Lubāna municipality. The students and teachers of the Art School are also creatively involved in the shaping of the visual look of the town. Further education courses for adults also take place in Lubāna Art School; the participants can acquire skills in felting, ceramics, glass painting, weaving and decoupage. The Art School offers a possibility for everyone to make their life more colourful and creative.

Culture

Lubāna was called the “singing district” by Krišjānis Barons (1835-1923), because Barons was collecting Latvian folk songs and Lubāna (*gramatika - vārds`had` nav nepieciešams*) sent the second most folk songs of all. From all the folk songs sent to K.Barons (13,093) folklorist Mārtiņš Celmiņš had collected and submitted 10,617.

The cultural life is mostly organized by two cultural institutions: Lubāna Cultural House and Meirāni Community Centre.

The Aiviekste Festival

The River Aiviekste quietly flows through the municipalities of Rēzekne, Balvi, Rugāji, Lubāna, Madona, Krustpils and Pļaviņas. During the Aiviekste Festival, we are glad to meet all the people living along (*vārds`this` aizstāts ar artikulu`the`, lai konkretizētu*) the river in Lubāna.

The first festival took place on July 10th, 1999. 13 parishes and two towns were invited to come to Lubāna. The festival was a success and a pleasant surprise to everybody. Every summer, on the first Saturday of July we invite you to celebrate the Aiviekste Festival in Lubāna!

Thanks to the Aiviekste Festival, local poets, composers and choreographers have created new artworks dedicated to Aiviekste, Lubāna and this festival. Moreover many couples have met during the festivities (*stils*) and new families have been founded.

The festival has some traditional events – a concert in Lubāna Evangelical Lutheran church, performances of amateur folk art collectives, handicrafts fair, and (*degustācija`nav internacionālisms, kurš angļiski tulkojās kā`degustation`, bet gan`tasting`*) tasting of Latvian folk dishes and drinks, as well as joint singing of folklore groups, performances from folk musicians, and boating competition in Aiviekste. There is always a festive march that ends on the open-air stage with a gala concert, an open-air dance till the morning and floating candle lights in the Aiviekste in midnight.

Lubāna Cultural House

Lubāna can (*stils - Lubāna nevis`var leopties`, bet`lepojas`*) is proud of various cultural events – the international festival of amateur artists “The Aiviekste Festival”, which takes place every other year in early July; in February friends meet in the amateur theatre festival “The Sketch Parade” where each team has to show one sketch, while the directors have the chance to provide each other with scenarios of other sketches; in March the (*stils - dzēsts`new literates`*) writers meet in Lubāna in order to honour the memory of the poet Bronislava Martuževa; in October the inhabitants of Lubāna district are gladdened by a concert of the singing municipality leaders; in early November a folk dance festival named “6x6”, which brings together several dance groups and dances for extra-small stages, is organized.

Lubāna Cultural House is the home of nine amateur artist collectives: folklore group “Lubāna”, amateur drama society “Priekšspēle” (“The Prelude”), women’s senior choir “Noskaņa” (“The Mood”), vocal ensemble “Naktspuņi” (“The Night-birds”), youth folkdance collective “Žuburi” (“The Prongs”), folkdance ensemble “Lubāna”, country band “Meldiņš”

(“The Melody”), European senior dance ensemble “Varavīksne” (“The Rainbow”) and a line dance group.

Meirāni Community Centre

Some of the most popular events in Meirāni Community Centre are the Humor evening in early April and the Day of Mārtiņš in early November. These events bring together different groups in order to make friends, exchange mutual experience and delight the viewers.

There are 4 active amateur groups in the Community Centre: union of traditions “Strainer” (“Sietiņš”), middle-aged folk dance group “Meirāni”, amateur drama society “Gold Diggers” (“Zeltrači”) and women’s vocal ensemble.

Lubāna Region Youth Center

The Lubāna Region Youth Center is a department of the Lubāna municipality. The main aim of the centre is to promote the initiative of the youth, their participation in decision-making and public life.

Each young person from Lubāna or Meirāni parish can fulfil their (*dzēsts ‘his’, jo attiecināms uz vārdu ‘persona’*) ideas, organize various events, contests, actions and other activities to improve themselves (*dzēsts ‘himself’*), acquire new skills and to ensure new activities for himself and other residents of the Lubāna region. It is also a great chance to make new friends and contacts, find allies and spend one’s free time useful.

The Youth Centre organizes activities, coordinates inter-regional, regional and national competitions and exhibitions, provides training courses and seminars, prepares concerts, charity events, projects, forums, and promotes international cooperation and voluntary work. Age of participants: 13 -25 years.

Health and social care

Lubāna municipality’s Social service

The Social service of Lubāna municipality was established on August 1st, 2010 by merging the “Lubāna health and social care centre” and the Social service. The establishment has 44 employees and three divisions:

1. The Social service works with clients, families and children, organizes homecare and provides services of a psychologist (*nepieciešams artikuls*).

2. Lubāna health and social care centre has two units:

Health care unit, which provides medical services (gynaecologist, surgeon, day stationary, a cabinet for physical therapy) and diagnostic services (laboratory and X-ray room).

Social care and rehabilitation unit, which welcomes pension age clients and 1st and 2nd group disabled people, provides short-term (till 3 months) and constant social care. There are 34 beds in the unit.

3. Meirāni paramedic and maternity nurse station, which provides medical care – receiving patients, performing medical procedures, home visits, patronage and prophylactic work – in cooperation with family doctors.

Emergency medical service

The first aid unit (later – emergency medical service) started its operations in Lubāna village hospital on May 5th, 1970. At present inhabitants of Lubāna municipality have access to emergency medical service, which is provided by a crew of doctors submitted to the centre of the Vidzeme region.

Tourism

Routes

It is possible to learn tourist routes and arrange tours of the desired sites (*mainīta vārdu kārtība, aizstāti neatbilstošie termini, labota liekvārdība, pielāgotas prepozīcijas*) at Lubāna district Tourism and Cultural Heritage Centre.

Sightseeing with Miķelis Gruzītis

During the excursion the visitors have an opportunity to get to know the most significant places of the town, as well as “to wade into the blooming marshy meadows of the Aiviekste” and sing some popular melodies together with the former head of Lubāna city council Miķelis Gruzītis.

Tourist route "Scan the Nature"

It is not necessary to have a guide (*stils*) to explore the tourist route “Scan the Nature”. The checkpoints of the route are 14 info boards, with information about every (*dzēsts `object`*) location included in the route. To get more information about the objects you just have to scan QR code or use the link on info board. The map of the route you can receive in tourism information centre Oskara Kalpaka street 4 – 3.

Zaķu Vecaine

This fallow land, overgrown with lindens and low- branched oaks, near Aiviekste, has been used by the citizens of Lubana for a very long time as an outdoors place for social gatherings. Various outdoor theatrical performances have taken place in this area, with actors gathering from the whole country. The celebrational march from Biedribas building, the centre of Lubana, to Zaķu Vecaine, where all the musicians, actors and other important persons gathered, was an integral part of the process. The Volunteer firefighter’s orchestra was (*nepareiza prepozīcija `on`*) in the front, leading the parade (*nepieļaut viensaknes vārdu*

atkārtojumu -dzēsts `march`, aizstāsts ar vārdu `parāde`) by playing marches and folk songs. The other participants were marching right behind. Unfortunately, Zaķu Vecaine was demolished 70 years ago sometime in July, 1944. The German army dug trenches on the right coast of Aiviekste. Many lindens and oaks were cut down on the Aiviekste's left coast to provide better visibility to German troops.

Lubāna Old Cemetery

For centuries, the old cemetery of Lubāna town has treasured old legends: about the mortuary as a chamber of bones and the gravestone of the organist Bernhard Stamm.

Interments in this cemetery were carried out the 1960s. In the Old Cemetery lie the bearers of the Order of Lāčplēsis Jānis Rullis (1898-1950) and Jānis Ziediņš (1896-1940), as well as several soldiers who fought in the Latvian War of Independence: Augusts Vīksne (1897-1920), Konrāds Ērglis (1891-1919), Roberts Dzirkals (1892-1919), and Arvīds Augstmanis (1901-1920).

Folklorist Mārtiņš Celmiņš (1863-1936), photographer Alfrēds Grāvers (1877-1954), teacher Pēteris Alfrēds Šmits (1876-1949) and first pastor of Latvian nationality in Lubāna Lutheran church Augusts Peitāns (1823-1870) are also buried in this cemetery.

During the cemetery's opening period (19th century), its gates were opposite (*dzēsts `to` - lieka prepozīcija*) the old chapel, on the side of the river. The path that begins at the middle of the cemetery, across from (*liekvārdība - dzēsts `opposite to`*) the old chapel's foundations, and reaches to the edge of the cemetery in the river's direction, serves as the evidence of that. During that time, the road from Lubana's castle-manor, (*slikts stils - dzēsts `right`*) across the bridge, branched off to the right. This road went right by the edge of the cemetery, not far from the coast, to Ruzani, Jaunlubana and other settlements. From the beginning of 20th century, the old chapel has been used as a house of bones. In the old chapels, there always had to be a place to put new graves by digging up the bones of people long buried, because the burials were made in many layers. When the compartment or the box that resembled a coffin was full of bones, they were buried in a designated area at the cemetery. The whole process resembled a ritual, similar to funeral, where people were put to rest with the recital of holy scripture, the word of God.

Lubāna Catholic Church

The first Catholic Church started worship in Lubāna beginning (*nepareiza vārda forma*) 1934. They were held (*nepieciešama pagātnes forma*) by a priest from Barkava - M. Dukaļskis and took place in private homes, but since 1937 they have been in Lubāna Grammar School. Because of drainage of Lake Lubāns and dredging of the river Aiviekste,

into Lubāna came many workers of the Catholic faith . On Sundays the priest tried to prevent the workers from drinking away their wages and spending all of their money, which was deeply needed in their homes and by their families, (*pilnīgi mainīta teikuma uzbūve, lai uzlabotu stilu, labskanību*) so M. Dukaļskis started to search for a new place to hold worships more often.

In 1938 engineer Antons Kursīts on their own expense bought an unfinished two-story wooden house on Brīvības (Freedom) Street 32. This house A. Kursīts gave to the Lubāna Catholic congregation. In this house priest M. Dukaļskis arranged an altar, provided it with icons, liturgical vessels and clothes and established the church. From this time in Lubāna Catholic Church worships are held in this building. There hasn't been a permanent priest in Lubāna. Religious worships have always been held by Catholic priests from Barkava, Cesvaine, Madona or Gulbene.

The first reconstruction work in the church in 1961 carried out Dean J. Grišāns. He took example from a church in Rugāji - he took out space of the church ceiling and connected the whole room in one, supplemented church with presbyter, sacristy and choir room. These repairs attended Diures, Darbaki, Klūgas, Leoni, etc.

In 1974, priest J. Vaivods renovated the interior of the church.

In 2013, various exterior repairs were done, but in interior repairs were left till 2014 (*stils*).

Lubāna City school building

The town four-year school was opened on May 6, 1914. It was the first school in (*dzēsts `on` - nepareiza prepozīcija*) countryside, where it was possible for both genders to study together. Costs for construction of the building (*mainīta teikuma uzbūve - stils*) were about 25 thousand rubles; it was a modern building and well (*vārds `provided` aizstāts ar atbilstošāku sinonīmu*) equipped with school supplies. (*Dzēsts `In this school was also` - slikts stils*) The school provided the opportunity to learn German, French and Latin languages. In (*ievietota prepozīcija*) 1919 the school changed into a secondary school, but already in (*ievietota prepozīcija*) 1928 it converted to (*papildināts teikums ar skaidrojumu*) a grammar school, which (*dzēsts `worked` - aizstāts ar atbilstošāku sinonīmu*) operated till 1938. Later, a forestry school was opened (*mainīta teikuma uzbūve labskanībai*). As time goes on, the school developed quickly (*ievietots labāks sinonīms*) and become a progressive (*dzēsts teksts*) school, which in 1965 moved (*nomainīts darbības vārda laiks, no tagadnes, uz pagātņi*) to a new building. After the boarding-house was closed in 1995, the old school building moved and started to function as the Lubāna Children Art School and later as the Branch Lubāna of

Madona Children Music School. Right now the Lubāna City school building is in a critical shape and there are not any plans for renovation.

Memories of Jānis Liepiņš about his teachers

During the German occupation years, in Lubāna Primary School, (*interpunkcija - izlaists komats*) special attention was attracted to two teachers, who were young, so they had not been called up for the Legion yet (*izmantoti latviešu valodas gramatikas likumi - ielikti lieki komati*). Both of them were born in Lubāna, but with different education: Valdis Lauva after finishing Lubāna Secondary School graduated Central State Pedagogical Institute in Jelgava, Jānis Ģeģeris - Malnava Agricultural High School. Already in the fourth course Ģeģeris was leading the high school choir with so much passion and competence (*vajag vienotu vārda formu- vai nu darbības, vai īpašības vārdu*), that school won the first place at Latgale Sing Festival playing Choir Wars in Rēzekne. Director Pēteris Sauleskalns asked, if Jānis Ģeģeris could assume new duties as choir leader right after graduating agricultural high school in 1927; the young boy agreed and after spending a little while at his father's (*jānorāda piederība*) house, he started his work (*nevis `tas darbs`, bet `viņa darbs`*). Later he finished courses in vocal instruction at Jelgava Teachers' Institute and also improved himself (*dzēsts vārds `various`, aizstāts ar atbilstošu sinonīmu*) widely. In 1931, the School Board certified Ģeģeris as a singing and physical education teacher.

Monument for meliorators

This monument is dedicated to the river dredgers or amelioration workers. The monument was created by Andris Briezis and in Lubāna was set in 2005 by an initiative from Elmārs Sauka, who made a documentary about melioration works. The dredging works started in 1927 with the aim of preventing the spring flood damage. Dredging lasted 11 years and in that time more than 3 millions m³ of earth was removed from the river bottom, this caused the water level in the lake to decrease by approximately 0.4 m, except for 6 – 8 weeks of overflow into flood-lands per year (*pievienots skaidrojums, cik ilgā laikā*). The work in the river (*dzēsta lieka atstarpe*) Aiviekste was done to a length of 70 km and achieved a straightening of 8 km. These works were carried out by the (*pievienota izlaistā atstarpe*) Lake Lubāns adjustment work management, which at the time was led by Antons Kursītits, who earned the Three Star medal for his accomplishments.

“(izmanto tikai augšējās pēdiņas)Spekonis” technical data

Ponton size – 34,4 x 12,8 x 2,44m

Boom length (*drukas klūda*)– 17,5m

Bucket capacity – 3m³

Two boilers total power - 130 hp

Dredger total weight – 420 t

In one shift of digging (3,000 m³), (*komata lietojums skaitļa vārdā*) it used 10m³ good wood

Dredger details without cost of installation works costed 283,000(*komata lietojums skaitļa vārdā*) lats

Alfrēds Grāvers (1877-1954)

Photographer Alfrēds Grāvers, (*interpunkcija - izlaists komats*) almost exclusively (*atbilstošāka sinonīma ievietošana*) for (*neatbilstošas prepozīcijas labojums*) the first half of the (*ievietots papildinājums*) 20th Century (*dzēsts stilistiski un garmatiski neprecīzs teksts*), (*interpunkcija - izlaists komats*) lived and worked in Lubāna. He was very well (*izmantots neprecīzs izteiciens - papildināts*) known, (*interpunkcija - izlaists komats*) not only in Lubāna, (*interpunkcija - izlaists komats*) but in the (*drukas kļūda, ievietots artikuls*) whole country.

Alfrēds Kārlis Grāvers was born in 23 October, (*datumu pieraksts*) 1877 in house called “(*pēdiņu lietojums*) Branti”. A. Grāvers studied in Cēpurītes parish –school, after that in Lubāna Ministry School. In (*prepozīciju lietojums*) September 1904, (*interpunkcija*) Grāvers started his (*stils*) official photographer's work, which lasted for the next half a century. He was very active and on 1 August, 1909 (*datumu pieraksts*) The first floor of his house (*mainīta vārdu kārtība, stils*) was opened as (*izlaists vārds*) a bookshop (*vārds `grāmatu veikals` angļu valoda rakstāmi kopā*), which was popular for citizens of Lubāna and outside visitors as well.

The photographer was invited to various important family moments - weddings, funerals, and initiations. His work was (*vārdu kārtība*) extensive - he (*nepieciešams vietniekvārds*) photographed portraits and group shots as well as theater performances and Lubāna landscapes. A notable achievement was (*teikuma laika forma*) his frequent (*aizstāts `often` ar atbilstošāku sinonīmu*) Lubāna lake flood observations (*stils*). Thanks to him we can trace how (*gramatika - teikuma laika forma*) many houses (*kļūda rakstībā*) of Lubāna were built (*gramatika - teikuma laika forma*) and how the (*nepieciešams artikuls*) Aiviekstes bridge was reconstructed.

Museum of Jānis Zābers

The museum (*pievienots teksts loģiskam teikuma sākumam*) at his birthplace was opened in 1973, (*datumu pieraksts*) only few months after his death his (*liekvārdība*) birthday, August 11th (*datumu pieraksts*). The memorial concert, which took place at a concert stage next to the house, was visited by more than 3,000 (*skaitļu pieraksts*) listeners of all generations. For several years, concerts were organized around his birthday time at his

father's house to remember the brilliant artist (*neizprotama teksta doma, pilnīgi mainīts teksts*).

The initiative to (*mainīta vārdu kārtība teikumā*) create this public museum taken up by the singer's friend, an assistant professor at the (*propozīciju lietojums*) Academy of Agriculture, an older academic Sigizmunds Timšāns together with a colleague from the (*nepieciešams artikuls*) theater and opera, (*interpunkcija - izlaists komats*) Maigurs Andermanis. The (*liekvārdība - dzēsts teksts*) local collectives provided great support (*nepieciešams skaidrojums*), led by (*stils*) Madona Local History and Art Museum with Anna Rudenāja, as well as Zābers' (*stils*) colleagues and friends.

Currently, Museum of Jānis Zābers "Vecais ceplis"(Old Brick- Kiln) is private property owned by (*perpozīciju lietojums*) his family. The singer's brother Miervaldis has a daughter Gunta Brieze, who takes care of the museum and property.

Heritage

The Old Brick- Kiln was founded because of Baron Wolf. Jānis Zābers grandfather was a smart boy and the (*divu teikumu apvienojums*) Baron offered him the opportunity (*ko piedāvāja? - pievienots vārds*) to go abroad to Austria and become a brick-making (*vārdu kārtība teikumā*) craftsman. Kārlis agreed and went to study the craft (*slikts stils*). Upon (*gramatika*) his return (*nepareiza piederības forma*), Baron Wolf ordered him to live here and found a Brick-Kiln. The Zābers family has now (*vārdu kārtība teikumā*) lived there for over a hundred years.

Jānis was introduced to music (*vārdu kārtība teikumā*) by his father, when he first (*dzēsts teksts - liekvārdība*) gave him a violin. Jānis Zābers was educated (*slikts stils - dzēsts vārds 'learned'*) in Meirāni Elementary School, where his (*jānorāda piederība*) teacher, M.Tetere, (*iespraudums - atdalāms ar komatiem*) encouraged him go further and develop his voice. In (*prepozīcija*) 1954 Jānis Zābers got into (*prepozīcija*) Jānis Mediņš Music School. Then in (*prepozīcija*) 1957 he was enrolled at the Latvian State Conservatory. Jānis Zābers went to the (*artikuls*) Rome Conservatory in 1963 to study with professor Dž.Favareto for five (*skaitļu pieraksts*) months (*mainīta vārdu kārtība teikumā*). While he was (*nepareiza laika forma*) in Italy, Zābers made the (*artikuls*) dream of many young opera singers came true when he (*stils*) became a trainee at the (*artikuls*) opera theater La Scala and a student of Dž.Barra. Since 1963 he had an intensive workload. When he was sick with the flu, he worked from home and was threaded there. Jānis Zābers died after a hard and difficult illness (brain tumor).

Footbridge

Widely known as a cableway bridge, this footbridge is a (*artikuls*) waterworks building that was (*gramatika*) created to ensure pedestrian crossing capability (*dzēsts`facilities`*) across the Pededze channel. The (*artikuls*) Pededze channel was (*gramatika – laika forma*) created to solve the flood problem around Lubana. Both the channel, adjacent ditches, a dam, (*dzēsta lieka atsatrpe*) and an (*artikuls*) access road were constructed (*dzēsts vārds`built`, aizstāts ar atbilstošu sinonīmu*) during the period from 1961 to 1963. The overall length (*pievienots papildinošs skaidrojums*) of channel is 5.2 kilometres. The footbridge was added (*dzēsts vārds`built`, aizstāts ar atbilstošu sinonīmu*) in 1968. Although initially there was a plan to build a (*artikuls*) reinforced concrete bridge, in the (*garamatika*) end the design was found to be inefficient. These construction works were (*garamatika*) executed by Madona Amelioration Central Administration and operation manager Francis Valainis.

Footbridge total length - 60 m, width - 1 m (*mainīts viss pieraksts*)

Weight limit on the bridge - 200 kg (*mainīts viss pieraksts*)

Lubana's Oak of Money

In Lubana's neighbouring region of Meirani, there was a household that belonged to two brothers. It's previous owner, their father, had recently died and left (*nepareizs locījums*) the house and the all of its territory, (*stils*) as well as a decent sum of money, to his sons. One of the sons followed in his father's footsteps, working tirelessly to maintain the property. The other son, however, was a lot more carefree, carelessly spending the money he had inherited. One day, he supposedly went on a business venture, but he didn't return. After two days, the hard working brother received a message that his wasteful brother was held in captivity and, in order to set him free, he had to pay a ransom. The captors had set a date and time by which the money had to be left under a rock near a great oak that grew close to a highway near Moroza, Lustūzī.

The first brother wondered as to what he was supposed to do. The captured brother had to be saved. On the day of the exchange, the first brother put a harness on his horse, took the required amount of money and was on his way to the great oak. To insure his safety, the first brother had taken with him a bludgeon. As he was riding on the dangerous road, he constantly checked his surroundings for anything suspicious. Nothing seemed to be out of the ordinary. He reached the great oak just before dawn. Having placed the money at the designated area, he immediately got on his carriage and, in a quick canter, went straight home. However, just as he passed the first bend, the brother tipped out of his carriage into a ditch. He slept there quietly for some time, listening as his horse, carriage clattering, headed home. He took his bludgeon and carefully crawled back to the great oak and hid in a nearby bush. For quite some time he sat there until it was completely dark outside, calmly waiting. Then he heard silent

footsteps. His eyes had already adjusted to darkness at which point he noticed that someone was coming. It was a man who was slowly moving in his direction. The man briefly stood on the highway right across the great oak and then swiftly went to the designated area, where the money was placed. The first brother now knew for certain, it was the nefarious person who was after the ransom. Seeing as he was alone, the first brother, without much thought, charged the man from behind and started bludgeoning and cursing at him. Having received many hits, the man started to plead: "don't hit me, don't hit me, dear brother! Let me live!" The man had recognized his brother by his voice, leaving the first brother in shock. That's how the devious brother's plan to gain his father's inheritance as well as the hard-earned money of his brother, failed.

Soon after that, news swiftly spread about the wicked intentions of the second brother as well as about their confrontation at the great oak. And, because of that, the locals soon started calling the oak near which it happened, the Oak of Money.

Ministry School of Lubana

In 1885 a Ministry School in Lubana was founded (*labāks sinonīms - dzēsts 'grounded'*) on the basis of a (*artikuls*) parish school. This was a common school for people from Lubāna and area of Meirāni. It was founded at a landlord's manor house in the (*artikuls*) area of Ružāni. Right now it is used as (*pievienots teksts*) a dwelling house, which has been completely renovated after a fire in April 1971. Until (*stils*) 1971 there was also (*stils*) Lubāna Boarding School, which is now used as an apartment house (*apvenoti divi teikumi*).

In 1909, in the two year Lubāna Ministry School, (*interpunkcija - izlaists komats*) worked three teachers: school administrator Ed. Balodis, who (*stils*) later worked as a professor of economic sciences, Kučāre, and Teodors Priednieks. There were various services around the school than an old woman was responsible for (*pilnībā mainīta teikuma struktūra, stils*). She was unskilled (*stils*) and slovenly in her job (*pievienots skaidrojums*), so one day, at a teacher's council, the decision was made to release her from these duties. A (*artikuls*) few days later, (*interpunkcija - izlaists komats*) after the old woman received this message, something happened. Early in the morning (*stils*) the Russian Tsar's portrait was taken out of a classroom, brought to the kitchen, torn in four pieces, and left on the ground. Students claimed they were not responsible, and that same morning their teacher, Balodis, went to Cēsis to see the school inspector Bolotovs (*pilnībā mainīta teikuma struktūra, stils*).

At that time in Lubāna was a warder (*stražņiks*) department and (*dzēsts teksts - liekvārdība*) the department director and (*stils*) his employees came to the school where (*pievienots teksts*) he ordered all of the students to be summoned (*mainīta vārdu kārtība*

teikumā) so a hearing could be held (*stils*) and the delinquent found. The teacher Priednieks also was questioned by the warder and his employees (*pievienots skaidrojošs teksts*).

Balodis and Bolotovs both returned from Cēsis together (*mainīta vārdu kārtība teikumā*). The warder leader, who was Polish (*nacionalitāte - rakstāms ar lielo burtu*) once said that with Bolotovs everything can be settled quietly. Bolotovs was very worried about that: "He, Polish nobility, can speak about me like this? About me - a real Russian person!"

Soon the school received a document from Folk High Schools Directorate, that all three teachers are discharged and that Bolotovs was moved (*defīse aizstāta ar skaidrojumu, pārvietojot teikuma daļas*) to a different office. P.Dievkociņš was appointed in his place. As for the teachers, Kučāre left to be with her parents, Balodis got a position as a teacher at a Latvian Parish School in Vitebska, and Priednieks worked as a home teacher at a manor house in Kārcava (near Vitebska) (*mainīts vārdu kārtojums, uzlabots stils*).

Many (*dzēsts vārds 'some'*) months later, a Gendarme's colonel came to question the teacher again. During the following year Priednieks worked at Cesvaine Parish School, from where he was called for an interrogation to Birži (*teikumā uzlabots gan stils, gan gramatika*). The (*arīkuls*) interrogation was held by a Gendarme's (*nepieciešams rakstīt ar lielo burtu*) colonel from Riga. In 1910 the Chambers session arrived in Riga (*pievienots teksts*) from Petersburg and convened a public hearing to review this case (*mainīta vārdu kārtība teikumā*). All three teachers, two previous teachers: Lorencs and Šmits, as well as two students Ceimers and Torgāns (*pilnīgi mainīta teikuma uzbūve un stils*). During the hearing it came out that in 1909, an unauthorized library was opened in Lubāna School (*pilnīgi mainīta teikuma uzbūve un stils*). Torgāns and Ceimers ultimately (*pievienots teksts*) confessed that they had created it.

All the teachers were proven wrong, except Klāvs Lorencs, who later become a Member of Parliament - in the hearing he told a negative speech against the Russian Tsar. He was sentenced with three years and six months in prison. Also the underaged students were justified.

The old woman who was discharged confessed to the priest before her death that it was she who tore the Tsar's portrait in an act of revenge.

(A story from Jānis Krūmiņš collection)

Secinājumi

- Darbā ir diezgan daudz stilistiku nepilnību, kuras vienkāršā redakcijas ceļā grūti labot. Vairāki teikumi tika pilnībā pārrakstīti, vienkāršojot izteikumus, lai doma kļūtu saprotama. Tika mainīta ne vien teikuma struktūra un uzbūve, bet arī

termini, jo sākotnēji tulkojumā nebija ievēroti loģiskas tulkošanas pamatprincipi, proti, tiek tulkota jēga, nevis vārdi.

- Interpunkcija ļoti lielā mērā, jebšu praktiski pilnībā, lietota atbilstoši latviešu valodas normām.
- Visizteiktākā teksta pazīme – liekvārdība un partikulu nepareizs lietojums.
- Lai šo tulkojumu izveidotu kvalitatīvu, nepietiek ar teksta rediģēšanu – būtu jāveic būtiskas izmaiņas gan saturiski, gan strukturāli.
- Tekstu pārlasīja persona, kam angļu valoda ir dzimtā – tika saņemta atsauksme, ka būtiskas kļūdas tekstā nav atrastas, taču lasot var saprast, ka autoram mērķvaloda nav bijusi dzimtā.

2.2. Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojums vācu valodā

Pētnieciskā darba otrajā daļā tika veikts Lubānas mājas lapas tulkojums vācu valodā. Pēc mājas lapas iztulkošanas, tika veikta teksta rediģēšana, komentāri par pieļautajām kļūdām ievietoti tekstā - slīprakstā.

Selbstverwaltung der Gemeinde Lubāna

Die Gemeinde Lubāna hatte am 01.01.2013 (in Übereinstimmung mit den Informationen des Bevölkerungsregisters) (*locījumu nesakrītība*) 2778 Einwohner und (laut den Daten des staatlichen Landesamtes) eine Fläche von 346,93 km² (*nepieciešams pamatojums/ skaidrojums*).

Natur

Durch Lubāna fließt der Fluss „Aiviekste“. Er ist der einzige Fluss, der (*artikuls*) Lettlands größtem See - dem „Lubans-See“ - entspringt. Die Aiviekste ist der längste Nebenfluss des Flusses Daugava im Gebiet von Lettland (*jāizvairās no paviršības kļūdām - lielo sākuma burtu lietojums*). In der Gemeinde Lubāna gibt es zwei Sperrgebiete: "Lubāna Mitrājs" (Lubāna Feuchtgebiete) und "Kapu ezers"(Kapu See) (*terminu atbilstoša izvēle*). Lubāna Mitrājs besteht aus drei ehemaligen beschränkten Bereichen: "Pārabaine", "Seldžu Ozolu Audze" (Seldži Eichenholz) und "Pededzes Lejtece" (Untere Pededze) (*konsekvence terminu rakstībā*).

Bei dem Naturschutzgebiet "Lubānas mitrājs" handelt es sich um einen einzigartige Region von europäischer und weltweiter Bedeutung, welche für die Erhaltung besonders geschützter Arten und Biotope sehr wichtig ist (*labota teikuma konstrukcija atbilstoši mērķvalodai*).

In der Gemeinde Lubāna gibt es zahlreiche jahrhundertealte (*īpašības vārdu formas izvēle*) Bäume sowie weitere Bäume, die mit bemerkenswerten Menschen und historischen Ereignissen verbunden sind. Unter ihnen (*nepareiza vietniekvārdu izvēle*) sind die bemerkenswertesten; die Geldes Eiche, die Eiche von Jānis Zābers, die Moroza-Eiche, die Dzērvenīte-Eiche, die Eichengruppe bei "Lettes" und die Lindenbäume von Karātavu Kalns (Galgenberg) (*nepaplašināt oriģināla teikumu*).

Das Gelände ist zudem sehr flach und besitzt große Sumpfgebiete, die durch die Täler der Aiviekste und seiner Nebenflüsse getrennt sind (*izteiksmes jāpielāgo tulkojamajam tekstam*). Innerhalb des Territoriums liegt das Olgas Moor, das (*artikuls*) industriell genutzt wird, sowie die weiteren Moore: Baltie Klāni - sumpfige Wiesen (4029 ha), Dzedzieskstes Moor (1862 ha) und Drikšņu Peisa Moor (1560 ha). Die Seen „Salas“ (8,3 ha) und „Kapu“ (5,4 ha) - auch „Visagals“ Seen genannt - liegen ebenfalls rund um diese Gemeinde.

Abgesehen von Mineralvorkommen findet man in diesem Gebiet auch Sand, Torf und Sapropel (*nedrīkst kopēt latviešu valodas interpunkcijas likumus*).

Geschichte

Die Gemeinde Lubāna ist reich an kulturellem und historischem (*īpašības vārdu formas izvēle*) Erbe. Verschiedene archäologische Ausgrabungen wurden im Zeitraum von 1938 bis 1999 (*pieturzīmju lietojums*) in der Lubāns-Ebene und in der Umgebung des Sees durchgeführt. Dabei wurden 30 mesolithische und neolithische sowie spätneolithische und frühbronzezeitliche (*īpašības vārdu formas izvēle*) Siedlungen wurden gefunden.

Dies zeigt, dass diese Region bereits im Mesolithikum - mehr als 10.000 Jahre v. Chr. - besiedelt war (*jāpārbauda sāsinājumu pieraksts*). Das Feuchtgebiet des Lubāns-Sees ist deshalb archäologisch wichtig, weil sich hier die ersten Bewohner auf dem Territorium von Lettland ansiedelten, nachdem der Gletscher in den Norden zurückgetreten (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*) war. Dies geschah während der Zeit (*jāpielāgo laika apzīmējums*), als Riga noch unter den Gewässern des Baltischen Eissees lag. Es wird angenommen, dass im Feuchtgebiet des Lubāns-Sees, in der Nähe von Lubāns, eines der ersten neolithischen Bernsteinverarbeitungszentren entstand und sich für zwei Jahrtausende zwischen 3300 und 1600 v. Chr. dort hielt.

Am Ende des 19. Jahrhunderts befand sich in Lubāna das größte Anwesen von Vidzeme. Die heutige „Parka Straße“ ist die Hauptstraße des ehemaligen Gutshofs von Lubāna und mehrerer historischer Herrenhäuser. Bis heute erhalten blieben Gebäude wie die Guts Keller (zurückgetreten (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*)), die Scheune, Pferdeställe sowie die Käserei, in der während dieser Zeit Schweizer Käse hergestellt wurde. Im Gebiet der Gemeinde „Indrāni“ gab es eine Reihe von Lubāna Herrenhäusern und Halbhöfen: das Moroza Halb-Gutshaus, das Zaļā (grünes) Gut (heute "Kastaiņi"), das Baloži Gut (Indrāni Dorf), das (*artikuls*) kleine Apogi Gut, sowie die Herrenhäuser Ērgala und Jaunlubāna. Die Güter von Lubāna und Meirāni waren Eigentum des Barons von Wolff. 1895 errichtete der Besitzer von Meirāni, Heinrich von Wolff, ein Denkmal für seinen Lieblingshund. Man kann es auf dem Weg zum Hof "Mežsētas" sehen, der früher das Jagdschloss des Barons und von den (*artikuls*) Parks Ozolsala, Mežsēta sowie von einem Teich umgeben war. Während der Landwirtschaftsreform in den 1920er (*jāizvēlas precīzas skaitļa vārdu formas pieraksts*) Jahren wurde das Land des Herrenhauses aufgeteilt.

Die Umgebung von Lubāna eignete sich hervorragend für die Holzverarbeitung und die damit verbundene Flößerei (*jāizvēlas precīzāki un loģikai atbilstošāki vārdi*) in den Flüssen Aiviekste und Liede. Im Jahr 1935 wurde die Eisenbahn zwischen Madona und Lubāna gebaut. Der Passagierverkehr auf dieser Route wurde am 31. März 1990 eingestellt. Die

Verwaltung sowie der Vorstand des Sees Lubāns arbeiteten während dieser Zeit auf dem Territorium der heutigen Gemeinde Lubāna zusammen mit mehr als 20 Geschäften, einem Kraftwerk, zwei Holzwerkstätten, einer Walkmühle, Färberei, Brauerei sowie einem Kalk- und Ziegelbrennofen (*izteiksmes jāpielāgo tulkojamajam tekstam*). Von 1958 bis 1992 war Lubāna eine urbane Siedlung. Eine Brücke über die Aiviekste wurde 1964 unter (*neprecīzs partikulu lietojums*) Verwendung der rekonstruierten Brückenstützen von 1937 erbaut. Die letzten Restaurierungsarbeiten der Brücke fanden im (*neprecīzs partikulu lietojums*) Jahr 2002 statt.

Die Gemeinde „Meirani“ wurde 1960 gegründet. Später wurde ein Teil ihres Territoriums in die Gemeinde „Indrāni“ eingegliedert (*darbības vārdu formas izvēle*). Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde Lubāna zu einem bedeutenden Zentrum in den Bereichen Forstindustrie und Landwirtschaft. Eines der größten Forstunternehmen Lettlands befand sich hier (*nesašaurināt orgināla teikumu*). Als dann zu Sowjetzeiten die Massenkollektivierung begann (*darbības vārdu formas izvēle*), wurden mehrere kleine Kolchosen geschaffen, die als staatliche Farm unter dem Namen "Lubānā" vereinigt wurde und 1995 aufgegeben wurde. Die Einwohner von Lubāna erinnern sich noch gut an die Ereignisse der Revolution von 1905, an beide Weltkriege sowie die (*artikuls*) Deportationen 1941 und 1949.

12 nationale archäologische Denkmäler befinden sich in der Gemeinde Lubāna: der Kreklu ist eine alte Begräbnisstätte, die Siedlungen Abaine I und Abaine II, die Siedlungen Dzedziekste I und Dzedziekste II, die alte Bestattungsstätte Meirāni (Kriegsfriedhof), die Siedlungen Aora I und Aora II, die Siedlung und alte Begräbnisstätte Līčagals, die Nainiekste Siedlung, der Visagals (*konsekvence terminu rakstībā*) (Brākaļi) Burghügel sowie die antike Begräbnisstätte Zaļmežnieki. In der Gemeinde Lubāna findet man zudem zwei archäologische Denkmäler von lokalem Wert: Karātavu kalns (Galgenhügel) - als Hinrichtungsstätte genutzt - und Baznīcas Kalniņš (Kleiner Kirchenberg), der als Kultstätte fungierte.

Im Rahmen der Tage des Europäischen Kulturerbes“ im Jahr 2002 wurden die Bahnhöfe von Lubāna und Meirāni in die Liste der "industriellen Erbschaft" aufgenommen.

Bildungsstätten

Die Lubāna Mittelschule (*terminu atbilstoša izvēle*) bietet verschiedene Bildungsprogramme: die kulturelle Bildung (kollektiver Volkstanz, Chöre, Ensembles und Theatergesellschaften), die Sportbildung (Basketball, Volleyball, Fußball und Leichtathletik) sowie Jugendarbeit ("Vanadzēni" Jugendgruppe "Mēs un Laiks", "Wir und Zeit"). Die 64. Lubāna Mittelschule 4-H Club widmet sich Hobbygruppen für die technische Modellierung, dem Studium der lokalen Geschichte, der Holzbearbeitung sowie der deutschen Sprache

(*locījumu nesakritība*). Eine Interessengruppe der Schule veröffentlicht regelmäßig die Zeitung "Saldskābmaize" ("Süß-Sauer-Brot") (*nepieciešams pamatojums/ skaidrojums*).

Seit vielen Jahren haben die Schüler-Volkstanzgruppen bei Tanzwettbewerben gute Ergebnisse erzielt und nahmen an lettischen Jugendliedern und Tanzfestivals in Riga teil (*darbības vārdu formas izvēle*). Die Schüler aus den Stufen 8, 9 und 10 beteiligen sich an Forschungsarbeiten, die in der Region Vidzeme und Latgale stattfinden und auf nationaler Ebene mit Preisen ausgezeichnet werden. Die Schule ist stolz auf die Errungenschaften und Auszeichnungen, die die Schüler bei interregionalen und nationalen Schulfachwettbewerben sowie bei Kultur- und Sportveranstaltungen erhalten haben (*nepieciešamība skaidrāk izteikt domu – mainīta teikuma uzbūve*).

Bereits seit einigen Jahren haben die Studenten die Möglichkeit, Marketing im Kurs "Sei ein Leader!". Die Schule ist mit Sporthalle und Trainingshalle zum Sportzentrum der Gemeinde geworden. Gleichzeitig ist sie auch das Zentrum der Erwachsenenbildung (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*), da Kurse in Computer-Know-how und Fremdsprachen angeboten werden.

Vom 7. September bis 7. Dezember 2013 nahm die Mittelschule Lubāna am Programm der Europäischen Union für lebenslanges Lernen "Comenius" beim Unterprogramm "Individual Pupil Mobility", vom November bis Mai 2014 beim "Comenius Assistantship" und vom 2. Januar bis 31. Dezember 2015 - beim Projekt des Education Development Center "Globale Dimension in sozialwissenschaftlichen Fächern" teil.

Meirāni Kalpaka Grundschule

Die erste Grundschule in Visagals (gehörte zu dieser Zeit zur Meirāni Gemeinde Cēsis) wurde von Voldemārs Lūsis im Jahr 1860 gegründet. Von 1892 bis 1895 war Oskars Kalpaks, der hier Schüler war, der erste Oberbefehlshaber der lettischen Streitkräfte (*nedrīkst kopēt latviešu valodas interpunkcijas likumus*). Nach der Ankunft der Roten Armee im Sommer 1940 wurde die Schule entfiel der Name Kalpak, da die Schule umbenannt wurde. Zudem wurde das schuleigene Museum zerstört. Von 1946 bis 1953 besuchte der prominente (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*) Solist der lettischen Nationaloper Jānis Zābers die Schule. Zu seinen Ehren wird seit mehr als 15 Jahren wird der Gesangswettbewerb der Jungen (*neveikla valoda*) "Die Nachtigallen der Aiviekste" (*nepieciešams pamatojums/ skaidrojums*) in der Schule organisiert.

Im Jahr 1992 erhielt die Schule ihren früheren Namen „Mairāni Kalpaka Grundschule“ zurück. In der Schule wird der patriotischen Erziehung der Schüler große Aufmerksamkeit geschenkt, indem verschiedene Veranstaltungen zur Erinnerung an Oskars Kalpaks organisiert werden (*teikuma konstrukcija*).

Im Jahr 2009 wurde die "Meirānieši" Gesellschaft in der Schule gegründet. Sie bietet verschiedene Projekte an, (*pieturzīmju lietojums*) um mehr Möglichkeiten für die Interessen und Freizeitaktivitäten von Studenten und Erwachsenen in der Gemeinde Lubāna auszuschöpfen.

Im Schuljahr 2013/2014 beschäftigte die Schule 15 Lehrer. Die Schule bietet interne Internatseinrichtungen (*jāizvēlas precīzāki un loģikai atbilstošāki vārdi*) sowie eine vielgestaltige Ausbildung. Die Meirāni Kalpaka Grundschule hat erfolgreich an verschiedenen regionalen und nationalen Projekten und Wettbewerben teilgenommen.

Von 2010 bis 2012 war die Meirāni-Kalpaka-Grundschule an der multilateralen Schule beteiligt Partnerschaftsprojekt von "Comenius" - "Kunst ist ein Spiegel für jeden, sich selbst zu sehen". Im Jahr 2013 ist die Schule dem Jugendprogramm Projekt NORDPLUS „Kulturelles Erbe als Ermahnung für zukünftige Generationen" beigetreten.

Lubāna Vorschuleinrichtung "Rūķīši "

Diese Einrichtung wurde im Oktober 1979 gegründet. 13 erfahrene Lehrer helfen Kindern, zur (*neprecīzs partikulu lietojums*) Selbstbildung beizutragen sowie körperliche, intellektuelle und kreative Fähigkeiten zu entwickeln. Sie kümmern sich um ihre Gesundheit der Kinder und bereiten sie auf zukünftige Bildung vor. Täglich werde die Kinder von einem Lehrer-Logopäden, einem Sportlehrer und einem Musiklehrer unterrichtet (*darbības vārdu formas izvēle*). Die erworbenen Fähigkeiten werden in verschiedenen Aktivitäten weiter entwickelt. Hierzu zählen u. a. Zeichnen, Zählen, Musikunterricht, Spiele und Verkleiden. Die Mitarbeiter von "Rūķīši " haben in Zusammenarbeit mit den Eltern haben ein günstiges Umfeld für die Entwicklung, Interessen und kreative Selbstdarstellung der Kinder (*locījumu nesakritība*) geschaffen. Ergänzend werden regelmäßig Schulungsmaterialien aktualisiert und neue Trainingsgeräte angeschafft. Auch verschiedene Veranstaltungen für Kinder und ihre Eltern finden regelmäßig statt, beispielsweise Ausstellungen, Tage der offenen Tür, Konversationsnachmittage (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*), Feiern usw. Auch nationale Feiertage werden im vorschulischen Bildungsbetrieb gefeiert, um dadurch patriotische Gefühle, Respekt für die nationalen Symbole und Liebe zur Heimatstadt zu entwickeln. Um das Interesse der Kinder an Sport zu fördern, werden auch sportliche Aktivitäten organisiert. Die Lehrer sind geschickte Akteure, (*interpunkcija*) die gerne die Rollen der Lieblingsfiguren der Kinder annehmen. Dadurch versuchen sie den Kindern beizubringen, wie man das Gute vom Schlechten zu unterscheidet, und tragen so zur Entwicklung der Ethik bei. Auch Dramen werden den Kindern näherbracht. Ergänzend gibt es eine aktive Vorschul-Tanzgruppe (*konsekvence terminu rakstībā*) in "Rūķīši".

Im Mai 2013 wurde eine Lehrer- und Elternvereinigung "Herz zu Herz" ("No Sirds uz Sirdi") gegründet. Zusammen mit dem Rentnerverband "Hoffnung" ("Cerība") wurde das Projekt "Erhaltung und Popularisierung des Kulturerbes in der Region Lubāna und Umgebung" durchgeführt (*labota teikuma konstrukcija atbilstoši mērķvalodai*).

Im Oktober 2013 hat "Rūķīši", durch die Teilnahme am Wohltätigkeitsprojekt "Gute Arbeit" ("Labie darbi"), finanzielle Unterstützung für die Durchführung ihres Wunschprojekts "Schaffung eines Sportplatzes, Spiel-, Grund- und Erholungsgebiets in der Vorschuleinrichtung Rūķīši" erhalten.

Lubāna Kunstschule

Lubāna Kunstschule ist eine akkreditierte Bildungseinrichtung der Stadt Lubāna, die ihren Betrieb am 1. September 1995 aufgenommen hat. Die Schule beschäftigt vier Lehrer. Es handelt sich um eine professionell orientierte Bildungseinrichtung, in der Kinder im Alter von 7 bis 17 Jahren in Zeichnen, Malen, Keramik und den Grundlagen der Kunstsprache unterrichtet werden. Den Schülern wird sowohl die ernsthafte methodologische Arbeit als auch die Verwirklichung (*terminu atbilstoša izvēle*) kindlicher und fantastischer Ideen in der Kunst beigebracht. Die Schule entwickelt das Kind zu einer freien, kreativen Persönlichkeit, das weiß wie man verschiedene Ideen verwirklicht und wie man verschiedene Genres und Stile der Kunst erkennt (*labota teikuma konstrukcija atbilstoši mērķvalodai*). Während der täglichen Arbeit zeichnen und malen die Kinder nicht nur, sondern basteln auch Puppen und verwenden sie für ihr Puppentheater.

Die Schüler nehmen auch an verschiedenen Kunstwettbewerben teil und ihre Werke sind in auch in Ausstellungen rund um die Lubāna Gemeinde zu sehen. Sowohl die Schüler als auch Lehrer der Kunstschule beteiligen sich auch kreativ an der Gestaltung des visuellen Erscheinungsbildes (*jāizvēlas precīzāki un loģikai atbilstošāki vārdi*) der Stadt. Weiterbildungskurse für sind ebenfalls Bestandteil des Angebots der Lubāna Kunstschule. Die Teilnehmer erhalten Unterricht im Filzen und Weben sowie in der Keramik, Glasmalerei und Decoupage. Somit bietet die Kunstschule Groß und Klein die Möglichkeit für alle, ihr Leben noch bunter und kreativer zu gestalten.

Kultur

Lubāna wurde von Krišjānis Barons (1835-1923) das "singende Viertel" (*terminu atbilstoša izvēle*) genannt, weil Barons leidenschaftlich lettische Volkslieder sammelte und Lubāna die zweitmeisten Volkslieder von allen lettischen Gemeinden herausbrachte. Von allen Volksliedern, die an K. Barons geschickt wurden (insgesamt 13.093 Lieder) (*pareizi jānodala iestarpinājumi*), hat der Folklorist Mārtiņš Celmiņš 10.617 gesammelt und eingereicht.

Das kulturelle Leben wird hauptsächlich von zwei kulturellen Institutionen organisiert: Dem Lubāna Kulturhaus sowie dem Meirāni Gemeindezentrum.

Das Aiviekste-Festival

Der Fluss Aiviekste fließt beschaulich durch die Gemeinden Rēzekne, Balvi, Rugāji, Lubāna, Madona, Krustpils und Pļaviņas. Während des Festivals Aiviekste ist man in Lubāna stolz, alle Menschen zu treffen, die entlang dieses Flusses leben. Das erste Festival fand am 10. Juli 1999 statt. 13 Pfarreien und zwei Städte waren Lubāna nach eingeladen. Das Festival war ein voller Erfolg und eine angenehme Überraschung für alle (*locījumu nesakritība*). Jeden Sommer, am ersten Samstag im Juli findet das Aiviekste Festival in Lubāna statt, wozu alle herzlich eingeladen sind! Dank dem Aiviekste Festival haben lokale Dichter, Komponisten und Choreografen neue Kunstwerke geschaffen, die dem Fluss Aiviekste, der Gemeinde Lubāna (*konsekvence terminu rakstībā*) und diesem Festival gewidmet sind. Außerdem haben sich viele heutige Paare an diesem Festival kennengelernt und später Familien gegründet. Das Festival beinhaltet einige traditionelle Veranstaltungen, zum Beispiel das Konzert in Lubāna evangelisch-lutherischen Kirche, Auftritte von Volkskunst und Folkloregruppen, Aufführungen von Volksmusikern oder auch Bootsfahrt-Wettbewerbe im Fluss Aiviekste. Im Rahmen des Festivals gibt es immer auch einen festlichen Marsch auf der Open-Air-Bühne mit einem Galakonzert, Open-Air-Tanz bis zum Morgen und schwimmenden Kerzenlichtern auf der Aiviekste um Mitternacht.

Lubāna Kulturhaus

Lubāna kann auf verschiedene kulturelle Veranstaltungen stolz sein, z. B. das internationale Festival der Amateurkünstler „Aiviekste Festival“, das jedes zweite Jahr Anfang Juli stattfindet. Im Februar treffen sich Freunde in der Amateurtheaterfestival "The Sketch Parade" (*pārbaudīt vārdus ar nozīmes atšķirību*), bei dem jedes Team einen Sketch aufführen muss, während die Regisseure die Möglichkeit haben, sich Szenarien anderer Sketche zu bedienen. Im März treffen sich in Lubāna die neuen Literaten, um das Andenken der Dichterin Bronislava Martuževa (*konsekvence terminu rakstībā*) zu ehren. Im Oktober werden die Einwohner des Bezirks Lubāna von einem Konzert der singenden Gemeindeleiter erfreut. Anfang November findet ein Volkstanzfestival mit dem Namen "6x6" statt, das mehrere Tanzgruppen für extra kleine Bühnen organisiert.

Lubāna Kulturhaus ist die Heimat folgender neun amateurhaften Kollektivkünstler: Folkloregruppe "Lubāna", Amateurtheatergesellschaft "Priekšspēle" (Präludium), Frauen-Seniorchor "Noskaņa" (Stimmung), Vokalensemble "Naktspuņi" (Nachtvögel), Jugendkollektiv Folklore "Žuburi"(Zinken), Folkdance-Ensemble "Lubāna ", Country-Band"

Meldiņš "(Melodie), europäischer Senior Tanzensemble "Varavīksne" (Regenbogen) und eine Linientanzgruppe.

Meirāni Gemeindezentrum

Zu den beliebtesten Veranstaltungen im Meirāni Community Center gehört der Humorabend Anfang April und der „Tag von Mārtiņš“ Anfang November. Diese Ereignisse bringen unterschiedliche Kollektive zusammen um Freunde zu finden, gegenseitige Erfahrungen auszutauschen und die Zuschauer zu erfreuen (*teikuma strauktūra*).

Es gibt vier aktive Amateurgruppen im Gemeinschaftszentrum: Die Vereinigung von Traditionen "Sietiņš" (Sieb), die Volkstanzgruppe "Meirāni" mittleren Alters, die Amateurdrama-Gesellschaft "Zeltrači" (Goldgräber) und Frauen singen zusammen.

Lubāna Region Jugendzentrum

Das Jugendzentrum der Region Lubāna ist eine Abteilung der Gemeinde Lubāna. Das Hauptziel des Zentrums ist es, die Initiative der Jugend, ihre Beteiligung an der Entscheidungsfindung und das öffentliche Leben zu fördern. Jeder junge Mensch aus der Pfarrei Lubāna oder Meirāni kann - um sich selbst zu verbessern und neue Fähigkeiten zu erwerben - seine Ideen verwirklichen (*terminu atbilstoša izvēle*), indem er verschiedene Veranstaltungen, Wettbewerbe, Aktionen und andere Aktivitäten für sich selbst und andere Bewohner der Region Lubāna organisiert. Dies bietet auch die große Chance, neue Freunde und Kontakte zu finden und gemeinsam mit den neuen Verbündeten die Freizeit sinnvoll zu verbringen.

Das Jugendzentrum organisiert Aktivitäten, interregionale, regionale sowie nationale Wettbewerbe und Ausstellungen, bietet Schulungen und Seminare, Konzerte, Wohltätigkeitsveranstaltungen, Projekte, Foren, und fördert die internationale Zusammenarbeit und ehrenamtliche Arbeit.

Alter der Teilnehmer: 13-25 Jahre

Gesundheits- und Sozialfürsorge

Lubāna Gemeinde Sozialdienst

Der Sozialdienst der Gemeinde Lubāna entstand am 1. August 2010 durch Verschmelzung der

"Lubāna Gesundheits- und Sozialzentrum" und dem Sozialen Dienst. Die Einrichtung hat 44 Angestellte und drei Abteilungen:

1. Der soziale Dienst arbeitet mit Kunden, Familien und Kindern zusammen, organisiert häusliche Pflege und bietet Dienstleistungen von Psychologen.

2. Das Gesundheits- und Sozialzentrum Lubāna besteht aus zwei Einheiten: Die Versorgungseinheit, die einen medizinischen Dienst (Gynäkologe, Chirurg, 1 Tag stationär und physikalische Therapien) bietet und einen diagnostischen Dienst mit einem Labor und Röntgenraum.

Soziale Pflege- und Rehabilitationseinheit

Behinderten Menschen wird eine kurzfristige (bis zu 3 Monate) sowie auch eine ständige (*īpašības vārdu formas izvēle*) soziale Betreuung angeboten. Es stehen 34 Betten zur Verfügung.

3. Meirāni Sanitäter und Entbindungsstation: Patienten erhalten eine medizinische Versorgung in Form von Hausbesuchen, Schirmherrschaft und prophylaktischer Arbeit - in Zusammenarbeit (*terminu atbilstoša izvēle*) mit den Hausärzten.

Notfallmedizinischer Dienst

Die Erste-Hilfe-Einheit (später dann „Notfallmedizinischer Dienst“) wurde im Dorfkrankenhaus am 5. Mai 1970 in Lubāna gegründet. Dieser Service widmet sich den Einwohnern von Lubāna, und besteht aus einer Mannschaft von Ärzten, die für das Zentrum der Region Vidzeme akquiriert wurden.

Tourismus

Routen

Für den Lubāna Bezirk Tourismus sowie das Kulturerbe-Zentrum gibt es verschiedene Routen und Sightseeing-Touren für die man sich anmelden kann.

Sightseeing mit Miķelis Gruzītis

Während der Tour haben die Besucher die Möglichkeit, die wichtigsten Orte der Stadt kennenzulernen, in den sumpfigen Wiesen der Aiviekste zu waten und bekannte Melodien mit Miķelis Gruzītis, dem ehemaligen Vorsitzenden des Stadtrates von Lubāna, zu singen.

Touristische Route "Scan the Nature"

Um die touristische Route "Scan the Nature" zu erkunden, ist kein Reiseführer erforderlich. Die Checkpoints des Weges besitzen 14 Informationstafeln mit Informationen über jedes entlang der Route enthaltene Objekt (*nav nepieciešams ievietot liekus komatus*). Um mehr Informationen über die Objekte zu erhalten, muss man nur den QR-Code auf den Infotafeln in sein Smartphone einscannen. Eine Karte der Route ist im Tourismus-Informations-Zentrum (Oskaras Kalpakastraße 4 - 3) erhältlich.

Zaķu Vecaine

Dieses von Linden und niedrig verzweigten Eichen bewachsene Brachland bei Aiviekste diente für die Bürger von Lubāna für eine sehr lange Zeit als Outdoor-Platz für verschiedene

gesellschaftliche Veranstaltungen. In diesem Bereich fanden Theateraufführungen im Freien statt, bei denen sich Schauspieler aus dem ganzen Land versammelten. Der Festmarsch vom Biedribas-Gebäude (dem Zentrum von Lubāna) (*pareizi jānodala iestarpinājumi*) nach Zaķu Vecaine, wo alle Musiker, Schauspieler und andere wichtige Personen versammelt waren, war ein integraler Bestandteil der Prozedur. Das freiwillige Feuerwehr-Orchester führte das Feld an, indem es Märsche und Volkslieder spielte und alle anderen Teilnehmer marschierten gleich hinterher.

Leider wurde Zaķu Vecaine (*konsekvence terminu rakstība*) vor 70 Jahren irgendwann im Juli 1944 zerstört. Die deutsche Wehrmacht grub Gräben an am rechten Flussufer der Aiviekste. Viele Linden und Eichen wurden an der linken Uferseite gefällt, um die Aussicht für die deutschen Truppen zu verbessern.

Lubāna Alter Friedhof

Seit Jahrhunderten hat der alte Friedhof von Lubāna alte Legenden, wie die Leichenhalle als „Kammer der Knochen“ und der Grabstein des Organisten Bernhard Stamm, bewahrt. Bestattungen wurden auf diesem Friedhof bis in die 1960er Jahre durchgeführt. Auf dem Alten Friedhof liegen die Träger des Orden von Lāčplēsis Jānis Rullis (1898-1950) und Jānis Ziediņš (1896-1940), sowie mehrere Soldaten die im lettischen Unabhängigkeitskrieg kämpften: August Vīksne (1897-1920), Konrāds Ērglis (1891-1919), Roberts Dzirkals (1892-1919) und Arvīds Augstmanis (1901-1920). Ebenfalls sind auf diesem Friedhof der Folklorist Mārtiņš Celmiņš (1863-1936), der Fotograf Alfrēds Grāvers (1877-1954), der Lehrer Pēteris Alfrēds Šmits (1876-1949) und August Peitāns (1823-1870), der erste Pastor der lettischen Nation in der lutherischen Kirche Lubāna, begraben.

Während der Eröffnungsphase (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*) des Friedhofs (19. Jh.) befanden sich die Tore gegenüber der alten Kapelle auf der Seite des Flusses. Der Weg beginnt in der Mitte des Friedhofs, gegenüber der alten Kapellen-Fundamente, und reicht bis zum Rand des Friedhofs in der Richtung des Flusses, was als Beweis dieser frühen Zeit dient. Während dieser Zeit zweigte die Straße von Lubānas Schlosshof direkt gegenüber auf der rechten Seite der Brücke ab. Diese Straße führte direkt am Rande des Friedhofs, nicht weit von der Küste entfernt, nach Ruzani, Jaunlubāna und zu weiteren Siedlungen (*mainīta teikuma uzbūve*). Seit Anfang des 20. Jahrhunderts wurde die alte Kapelle als „ein Haus aus Knochen“ verwendet. In den alten Kapellen war stets Platz für neue Gräber, weil man die Knochen früher bestatteter Menschen ausgrub, und die Bestattungen in mehreren Schichten gemacht wurden. Wenn eine ausgegrabene Kiste einem Sarg ähnelte und voller Knochen war, befand sie sich auf einem ausgewiesenen Gebiet auf

dem Friedhof (*nepieciešamība skaidrāk izteikt domu – mainīta teikuma uzbūve*). Der ganze Vorgang ähnelte einem Ritual, ähnlich einem Begräbnis, bei dem die Menschen mit der Heiligen Schrift, dem Wort Gottes, zur Ruhe gebracht wurden.

Lubāna katholische Kirche

Die ersten katholischen Gottesdienste in Lubāna begannen im Jahr 1934. Sie wurden von einem Priester Dukaļskis aus Barkava gehalten und fanden in Privathäusern, und seit 1937 im Gymnasium von Lubāna statt. Wegen der Entwässerung des Lubāna-Sees (*konsekvence terminu rakstībā*) und der Ausbaggerung des Flusses Aiviekste kamen viele Arbeiter mit katholischem Glauben nach Lubāna. Der Priester versuchte zu verhindern, dass die Arbeiter Sonntags nicht ihren gesamten Lohn vertranken und das Geld ausgaben, was für ihre Familien Häusern dringend (*īpašības vārdu formas izvēle*) benötigt wurde. Deshalb begann Herr Dukaļskis nach einem neuen Ort zu suchen, um Gottesdienste öfter abzuhalten können.

Im Jahr 1938 kaufte der Ingenieur Antons Kursīts auf eigene Kosten ein unfertiges, zweistöckiges Holzhaus auf Brīvības (Freiheit) Straße 32. Dieses Haus „A. Kursīts“ gab Lubāna seine eigene Katholische Gemeinde (*izteiksmes jāpielāgo tulkojamajam tekstam*). In diesem Haus hat Priester M. Dukaļskis einen liturgischen Altar mit den erforderlichen Gefäßen und Kleidungsstücken eingerichtet und die Kirche gründete (*darbības vārdu formas izvēle*). Seit dieser Zeit wird in Lubāna die katholische Kirche verehrt, und ist seither in diesem Gebäude erhalten geblieben. In Lubāna gab es keinen ständigen Priester. Religiöse Gottesdienste wurden immer von katholischen Priestern aus Barkava, Cesvaine, Madonna oder Gulbene abgehalten.

Die ersten Umbauarbeiten (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*) in der Kirche führte 1961 Dean J. Grišāns durch. Als Vorbild diente ihm eine Kirche in Rugāji - er übernahm deren Innenraum und ergänzte die Kirche mit Presbyter, Sakristei und Chorraum. Beteiligt an den Arbeiten waren u. a. Darbaki, Klūgas, Leoni. Im Jahr 1974 renovierte Pfarrer J. Vaivods das Innere der Kirche. Im Jahr 2013 wurden verschiedene Außenreparaturen durchgeführt, im Jahr 2014 dann auch Innenreparaturen.

Lubāna City Schulgebäude

Die Vier-Jahres-Schule der Stadt wurde am 6. Mai 1914 eröffnet. Es war die erste Schule auf dem Land, in der beide Geschlechter gemeinsam lernen durften. Die Kosten für das Gebäude betragen etwa 25 Tausend Rubel. Es war damals sehr modern und sie wurde mit

dem besten Schulmaterial ausgestattet. In dieser Schule wurden auch Fremdsprachen wie Deutsch, Französisch und Latein zu unterrichtet. 1919 wurde die Schule in eine Realschule, und bereits 1928 zu einem Gymnasium umfunktioniert, welches bis 1938 bestand. Später eröffnete dort eine Forstschule, die sich rasant zu einer fortschrittlichen Perspektivschule weiterentwickelte, die im Jahr 1965 in ein neues Gebäude umgezogen wurde (*labota teikuma konstrukcija atbilstoši mērķvalodai*). Nach dem das Schülerwohnheim geschlossen wurde, zog 1995 die Lubāna Kunstschule (*konsekvence terminu rakstībā*) in das alte Schulgebäude und begann dort zu arbeiten. Es handelte sich hierbei um eine Zweigstelle der „Madona Kindermusikschule“. Zurzeit befindet sich das Schulgebäude der Stadt Lubāna in einem kritischen Zustand und es gibt noch keine Pläne für eine Renovierung.

Erinnerungen des Jānis Liepiņš an seine Lehrer

Während der deutschen Besatzungszeit haben zwei sehr junge Lehrer der Lubāna Primary School besondere Aufmerksamkeit auf sich gezogen, die noch nicht noch nicht einberufen worden waren. Beide von ihnen wurden in Lubāna geboren, jedoch mit unterschiedlicher (*īpašības vārdu formas izvēle*) Ausbildung: Valdis Lauva absolvierte - nachdem er Sekundarschule Lubāna beendet hatte - das Pädagogische Zentralinstitut in Jelgava. Jānis Ģeģeris absolvierte das „Landwirtschaftliche Gymnasium - Malnava“. Bereits im vierten Kurs leitete Ģeģeris den Hochschulchor mit so viel Leidenschaft und Kompetenz, dass die Schule den ersten Platz mit der Aufführung der „Chorkriege in Rēzekne“ das Latgale Sing Festival gewinnen konnte (*izteiksmes jāpielāgo tulkojamajam tekstam*). Direktor Pēteris Sauleskalns fragte daraufhin, ob Jānis Ģeģeris gleich nach dem Abitur 1927 neue Aufgaben als Chorleiter übernehmen könnte; der Junge stimmte zu, und nachdem er eine kurze Zeit in seinem Elternhaus verbracht hatte (*darbības vārdu formas izvēle*), begann er mit der Arbeit. Später beendete er den Gesangsunterricht am Jelgava Institut und bildete sich auf verschiedene Weisen weiter. 1931 zertifizierte der Schulvorstand Ģeģeris als Gesangs- und Sportlehrer.

Denkmal „Monument for Meliarators“

Dieses Denkmal ist den Verbesserungs- und Flussbaggerarbeitern gewidmet. Das Denkmal stammt von Andris Briezis und in Lubāna wurde 2005 von Elmars Sauka gegründet, der einen Dokumentarfilm über die Verbesserungsarbeiten drehte. Die Baggerarbeiten begannen 1927 mit dem Ziel der Verhinderung eines Hochwasserschadens (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*). Die Arbeiten dauerten 11 Jahre an, und in dieser Zeit wurden vom Grund des Flusses mehr als 3 Mio. m³ Boden entnommen. So sank der Wasserstand im See um ca. 0,4 m und somit die Dauer des Ausufers von Hochwasser auf 6 -

8 Wochen. Die Arbeit in der Fluss Aiviekste wurde auf einer Länge von 70 km durchgeführt und erreichte eine Begradigung von 8 km. Die Arbeiten wurden vom Management für Anpassungsarbeiten des Lubāna-Sees übernommen, welches zu dieser Zeit von Antons Kursītis geführt wurde, der für seine Leistungen die Drei-Sterne-Medaille (*jāizvairās no paviršības kļūdām - lielo sākuma burtu lietojums*) erhielt.

"Spekonis" technische Daten

Ponton Größe: 34,4 x 12,8 x 2,44 m

Auslegerlänge: 17,5 m

Schaufelkapazität: 3 m³

Zwei Kessel Gesamtleistung - 130 PS

Bagger Gesamtgewicht - 420 t

Pro Grabenschicht (3000 m³) wurden 10 m³ gutes Holz verwendet

Baggerdetails ohne Installationskosten kosteten 283 000 Lats

Alfrēds Grāvers (1877-1954)

Der Fotograf Alfrēds Grāvers lebte und arbeitete fast ununterbrochen in der 1. Hälfte des 20. Jahrhunderts in Lubāna. Er war nicht nur in Lubāna, sondern im ganzen Land sehr bekannt.

Alfrēds Kārlis Grāvers wurde am 23. Oktober 1877 im Haus "Branti" geboren. A. Grāvers studierte in der Cepurītes Pfarrschule, danach in der „Lubāna Bibelschule“. Im September 1904 begann Grāvers offiziell die Tätigkeit als Fotograf, die er halbes Jahrhundert (*jāizvēlas precīzas skaitļa vārdu formas*) fortführte. Er war sehr aktiv und am 1. August 1909 wurde in seinem Haus im ersten Stock ein Buchladen eröffnet, der bei den Bürgern von Lubāna und Besuchern gleichermaßen populär war.

Museum von Jānis Zābers

Das Museum wurde, nur wenige Monate nach seinem Tod, am Geburtstag des Sängers, dem 11. August 1973 in seinem Geburtsort eröffnet. Das Gedenkkonzert, das auf einer Konzertbühne neben dem Haus stattfand, wurde von mehr als dreitausend (*jāizvēlas precīzas skaitļa vārdu forma*) Zuhörern aller Generationen besucht. Im Gedenken an diesen brillanten Künstler werden seit mehreren Jahren um seine Geburtszeit Konzerte im Haus seines Vaters organisiert. Die Initiative zur Schaffung dieses öffentlichen Museums lieferte ein Freund des Sängers „Sigismunds Timšans“ (Hilfsprofessor der Landwirtschaftsakademie und späterer Akademiker) (*pareizi jānodala iestarpinājumi*) zusammen mit „Maigurs Andermanis“ (einem Kollegen von Theater und Oper) (*pareizi jānodala iestarpinājumi*). Eine

großartige Unterstützung gaben die lokalen Kollektive „Madona Local History and Art Museum“ mit Anna Rudenāja als Führungsfigur sowie auch Zābers Kollegen und Freunde.

Derzeit ist das Museum von Jānis Zābers "Vecais Ceplis" (Alter Ziegelofen) ein Privatbesitz seiner Familie. Der Bruder des Sängers „Miervaldis“ hat eine Tochter namens Gunta Brieze, die sich um das Museum und dessen Grundstück kümmert.

Erbe

Der Alte Ziegelofen wurde wegen des Barons Wolf gegründet. Jānis Zābers Großvater war ein kluger Junge. Der Baron bot ihm an, ins Ausland nach Österreich zu gehen und Handwerker im Ziegelhandwerk (*terminu atbilstoša izvēle*) zu werden. Kārlis war damit einverstanden und machte sich auf den Weg, um dieses Handwerk zu studieren. Als er zurückkam, befahl Baron Wolf ihm hier zu leben, wo er einen Ziegelofen fand. Die Familie Zābers lebte dort seit über hundert Jahren.

Mit Musik wurde Janis von seinem Vater vorgestellt, als er der Erste war, der ihm eine Geige gab. Jānis Zābers lernte in der Meirāni-Grundschule (*konsekvence terminu rakstībā*), wo ein Lehrer M. Tetere ihn ermutigte, sich musikalisch weiterzubilden und seine Stimme zu entwickeln. 1954 stieg Jānis Zābers in die Musikschule Jānis Mediņš ein und 1957 schrieb er sich in das Lettische Staatskonservatorium (*atrasts precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*) ein. 1963 besuchte Jānis Zābers das Konservatorium von Rom unter Professor Dr. Favareto, wo er 5 Monate studierte. Während seines Aufenthalts in Italien machte Zābers seinen Traum eines jungen Opersängers wahr und wurde Praktikant am Opernhaus La Scala und Student von Dr. Barra. Schon seit 1963 war er einer intensiven Arbeitsbelastung ausgesetzt. Als er an der Grippe erkrankt war, arbeitete er von zu Hause aus und war dort eingefädelt. Jānis Zābers starb nach einer schweren Krankheitsphase an einem Hirntumor.

Fußgängerbrücke

Als Drahtseilkonstruktion wurde diese Fußgängerbrücke errichtet, um Fußgängern die sichere Überquerung über den Pededze-Kanal zu ermöglichen (*teikuma struktūra*). Der Pededze-Kanal wurde geschaffen, um das Überschwemmungsproblem bei Lubāna zu lösen. Der 5,2 Kilometer lange Kanal und die angrenzenden Gräben, ein Damm sowie eine Zugangsstraße wurden in der Zeit von 1961 bis 1963 und die Fußgängerbrücke 1968 gebaut (*izteiksmes jāpielāgo tulkojamajam tekstam*). Zunächst war geplant, eine Stahlbetonbrücke zu bauen, was sich jedoch als ineffizient herausstellte. Die Bauarbeiten wurden von der Madona „Zentralverwaltung für Verbesserung“ und Betriebsleiter Francis Valainis ausgeführt

Fußgängerbrücke Gesamtlänge - 60 m, Breite - 1 m.

(Die Gesamtlänge der Fußgängerbrücke - 60 m, Breite - 1 m

Zulässiger Druck auf der Brücke - 200 kg

Lubānas „Eiche des Geldes“

In Lubānas Nachbarregion Meirāni gab es einen Haushalt, der zwei Brüdern gehörte. Der Vorbesitzer (ihr Vater) war kürzlich verstorben und hinterließ seinen beiden Söhnen das Haus, Grundstück eine ansehnliche Geldsumme. Einer der Söhne trat in die Fußstapfen seines Vaters und begann unermüdlich arbeiten, um das Eigentum zu erhalten. Der andere Sohn jedoch gab das Geld, das er geerbt hatte einfach sorglos aus. Eines Tages ging er angeblich auf eine Geschäftsreise, kam jedoch nicht mehr zurück. Nach zwei Tagen erhielt der hart arbeitende Bruder eine Nachricht, dass sein verschwenderischer Bruder entführt wurde, und er Lösegeld bezahlen sollte, um ihn frei zu bekommen. Die Entführer hatten ein Datum und eine Uhrzeit festgelegt, unter denen das Geld unter einem Stein in der Nähe einer großen Eiche hinterlegt werden sollte. Die Eiche stand unmittelbar an einer Autobahn in der Nähe von Moroza, Lustūzī.

Der erste Bruder fragte sich, was er nun tun sollte. Der gefangene Bruder musste ja irgendwie gerettet werden. Am Tag des Austausches spannte der erste Bruder sein Pferd vor den Wagen, nahm den geforderten Geldbetrag mit und machte sich auf den Weg zur großen Eiche. Zu seiner Sicherheit nahm er auch Knüppel genommen. Unterwegs überprüfte er ständig (*īpašības vārdu formas izvēle*) die Umgebung auf etwas Verdächtiges, stellte jedoch nichts Ungewöhnliches fest. Er erreichte die große Eiche kurz vor dem Morgengrauen. Nachdem er das Geld an den vorgesehenen Platz gelegt hatte, fuhr er mit seinem Wagen im schnellen Galopp direkt nach Hause zurück. Nachdem er die erste Kurve passierte, sprang er aus seinem Wagen und versteckte sich in einem Graben. Er machte ein kurzes Nickerchen und hörte zu, wie sein mit klappernder Kutsche nach Hause lief. Er nahm seinen Knüppel, kroch vorsichtig zurück zur Eiche und versteckte sich in einem nahe gelegenen Busch. Lange saß er dort warte, bis es völlig dunkel war. Dann hörte er leise Schritte. Seine Augen hatten sich bereits an die Dunkelheit gewöhnt. Er bemerkte, dass jemand kam. Es war ein Mann, der sich langsam in seine Richtung bewegte. Der Mann stand kurz auf der Autobahn gegenüber der großen Eiche und ging dann unmittelbar dorthin, wo das Geld platziert wurde. Der erste Bruder war sich nun sicher, es war die schändliche Person, die auf das Lösegeld aus war. Ohne viel nachzudenken griff der erste Bruder, den Mann von hinten an und fing an, ihn zu beschimpfen und zu verfluchen. Nach etlichen Schlägen mit dem Knüppel fing der Mann an zu flehen: "Schlag mich nicht, schlag mich nicht, lieber Bruder! Lass mich leben!" (*nepieciešamība skaidrāk izteikt domu – mainīta teikuma uzbūve*) Der Mann hatte seinen Bruder an seiner Stimme erkannt und machte sich davon (*darbības vārdu formas izvēle*). Der

erste Bruder war geschockt. So ist der Plan des hinterhältigen Bruders gescheitert, der das Erbe seines Vaters sowie das hart verdiente Geld seines Bruders ergaunern wollte.

Bald darauf verbreiteten sich die Nachrichten über die schlechten Absichten des zweiten Bruders und die Konfrontation an der großen Eiche. Und aus diesem Grund gaben die Einheimischen der Eiche bald darauf den Namen „Eiche des Geldes“.

Die Lubāna Bibelschule

1885 wurde die Bibelschule in Lubāna auf der Grundlage der Pfarrschule gegründet, die eine gemeinsame Schule für Menschen aus Lubāna und Umgebung von Meirāni darstellte. Sie war in einem Herrenhaus im Bezirk Ružani untergebracht. Gegenwärtig (*atrstas precīzāks un atbilstošāk lietojams sinonīms*) befindet sie sich in einem Wohnhaus, das im April 1971 nach einem Brand komplett renoviert wurde. Bis 1971 wurde das Gebäude auch als Internat genutzt. Heute ist es ein Wohnhaus.

Im Jahr 1909, nach zwei Jahren Bestand der Lubāna Bibelschule wurden drei Lehrer beschäftigt; Schulleiter Ed Balodis (später arbeitete er als Professor für Wirtschaftswissenschaften) (*pareizi jānodala iestarpinājumi*) sowie Kučāre und Teodors Priednieks. Für verschiedene Arten von Dienstleistungen war eine alte Frau verantwortlich, die jedoch sehr ungeschickt und schlampig arbeitete. So wurde damals an einem Lehrerrat die Entscheidung getroffen, sie von ihren Pflichten freizustellen. Einige Tage später Nachdem die alte Frau diese Nachricht erhalten hatte (*darbības vārdu formas izvēle*), passierte etwas: Am frühen Morgen wurde das Porträt des russischen Zaren wurde aus einem Klassenzimmer herausgeholt, in die Küche gebracht, in vier Stücke gerissen und auf dem Boden liegengelassen. Die Schüler wiesen jede Schuld von sich, und am selben Morgen ging der Lehrer Balodis nach Cēsis zum Schulinspektor (*terminu atbilstoša izvēle*) Bolotovs.

Zu dieser Zeit hatte Lubāna eine Polizeiwache (Stražņiks) (*nepieciešams pamatojums/skaidrojums*) deren Direktor und Beamte zur Schule kamen. Der Direktor befahl, alle Studenten zu sich zu rufen, damit eine Anhörung stattfinden kann und der Schuldige gefunden werden kann. Der Lehrer Priednieks wurde ebenfalls verhört.

Aus Cēsis angereist kam Balodis mit Bolotovs zusammen. Der Polizeichef, der aus Polen stammte, hatte einst behauptet, mit Bolotovs kann man alles in Ruhe regeln. Bolotovs war verwirrt: "Er als Pole, kann über mich so sprechen? Über mich - eine echte russische Person!" Bald erhielt die Schule ein Dossier vom Direktorat (*jāizvairās no pavisības kļūdām - lielo sākuma burtu lietojums*) der Volkshochschulen, dass alle drei Lehrer versetzt werden sollen. Die galt auch für Bolotov, für dessen Stelle dann P. Dievkociņš berufen wurde.

Kučāre ging zu seinen Eltern zurück, während Balodis eine Stelle als Lehrer bei der lettischen Pfarrschule Vitebska antrat (*darbības vārdu formas izvēle*). Priednieks arbeitete fortan als Heimlehrer in einem Herrenhaus in Kārcava (in der Nähe von Vitebska).

Einige Monate später befragte der Polizeidirektor den Lehrer Priednieks erneut, der inzwischen an der Cesvaine Pfarrschule im Bezirk Birži arbeitete, von wo aus er zu einem Verhör (*jāizvairās no paviršības kļūdām - lielo sākuma burtu lietojums*) angerufen wurde. Die Befragung wurde vom Oberst des Gendarmen aus Riga durchgeführt. Diese kamen 1910 aus Petersburg nach Riga, um einer Sitzung der Kammern und in einer öffentlichen Anhörung diesen Fall zu erörtern. Zur Anhörung geladen waren auch alle drei Lehrer, die beiden Lehrer Lorencs und Šmits, die vorher dort arbeiteten sowie wie einige Schüler von Ceimers und Torgāns (*izteiksmes jāpielāgo tulkojamajam tekstam*). Torgāns und Ceimers haben gesdanden, dass sie das erstellt haben. Alle Lehrer waren gerechtfertigt, außer Klāvs Lorencs, der später Mitglied des Europäischen Parlaments wurde. Er hat eine negative Rede gegen den russischen Zaren gehalten. So wurde er verurteilt und hat drei Jahre und sechs Monate im Gefängnis verbracht. Auch minderjährige Schüler waren gerechtfertigt. Die alte Frau, die sich vor ihrem Tod bei dem Pfarrer beschwerte, erzählte, dass sie das Porträt des Zaren zerrissen hat, weil sie sich rächen wollte (*darbības vārda laiks*). (Eine Geschichte von Jānis Krūmiņš Sammlung)

Secinājumi

- Vispirms jāizceļ fakts, ka tulkot ne dzimtajā valodā, kā jau minēts darba teorētiskajā daļā, ir neefektīvi, ņemot vērā nepieciešamo laiku. Proti, lai izveidotu teikumu, bez gramatiskām un stilistiskām kļūdām, nepieciešams apmēram uz pusi ilgāks laiks.
- Salīdzinot rezultātu, var secināt, ka tulkojumā, kas ir vācu valodā, ir mazāk stila kļūdu – vārdi ar nozīmes atšķirību lietoti korekti, teksts ir skaidri saprotams, pielāgots oriģināla saturam, labojumi, kas ieteikti precīzāku un atbilstošāku sinonīmu lietojumam ir galvenokārt, ir lai uzlabotu valodas plūsmu.
- Problēmas atrodamas dažviet locījumu nesakritībā, laika apzīmējumos, darbības un īpašības vārdu formas rakstībā, teikuma konstrukcijā un latviešu gramatikas lietojumā vācu valodā.
- Tulkojumā gan atrastas vairākas paviršības un neuzmanības kļūdas – nav ievērota konsekvence terminu rakstībā, artikulu un lielo sākuma burtu lietojumā, pieturzīmju lietojumā.

- Atsevišķas kļūdas, piemēram, iestarpinājumu nodalījums, skaitļa vārdu formas pieraksts un saīsinājumi, ir vācu valodas gramatikas likumi, par kuriem pirms tulkojuma autore nebija iepazinusies.
- Tekstu pārlasīja persona, kam vācu valoda ir dzimtā – tika saņemti atsevišķi labojumi saistībā ar teikuma struktūru, taču kopumā vērtējums ir pozitīvs – tekstu uztvert ir viegli, nav samākslotu frāžu.
- Tika norādīts uz dažādām valodas īpatnībām, piemēram, darba autore neatstātu terminu “Lubāna City” vācu valodā, taču šajā gadījumā tas ir pieņemts lietojums.

TĒZES

- Bērna pirmo valodu sauc par dzimto valodu – to apgūst līdz pubertātes vecumam.
- Dzimtās valodas princips nosaka, kā tās runātajam ir bagāts vārdu krājums, sintakses intuīcija, valodas izjūta, izpratne par niansēm un stilistiskām atšķirībām.
- Galvenās priekšrocības tulkojot dzimtajā valodā ir tulkošanas ātrums, ticamība, valodas daudzveidība, kultūras zināšanas.
- Sastopamas kļūdas ne dzimtajā valodā tulkotiem tekstiem ir artikuli, prepozīcijas, vārdu formas, nozīme un savienojumu kļūdas.
- Tulkotos tekstos problēmas rada idiomas. Viens no tā cēloņiem ir svešvalodas formālais apguves veids.
- Dažādiem tulkojumu veidiem nepieciešamas dažādas tulkošanas pieejas.
- Labam tulkojumam nav svarīgas tikai mērķvalodas zināšanas - būtiska ir avota valoda, jo, piemēram, specializēto terminoloģiju apgūst - tā nav dzimtās valodas intuīcija.
- Pieredze, izglītība, dzīves vide – ir vairāki apstākļi, kas nosaka, vai tulkotājs var tulkot ne dzimtajā valodā, kas nav vispārināmi.
- Tulkota teksta rediģēšanā uzsvars tiek likts uz gramatikas kļūdu labojumu. Redaktors saturu nelabo – pamanot kļūdu, viņš uz to var norādīt. Rediģējot tekstu tiek pievērsta uzmanība arī tehniskiem elementiem – noformējumam, atbilstībām.
- Tekstā, kas darbā lasāms angļu valodā, tika labotas vairākas stila un teikuma uzbūves kļūdas. Arī pēc rediģēšanas atsevišķās vietās tekstā jūtama valodas nepilnība.
- Tekstā, kas darbā lasāms vācu valodā, tulkojumam tika izmantoti dažādi resursi – arī konsultācijas ar cilvēkiem, kam vācu valoda ir dzimtā. Kaut arī salīdzinot ar tekstu angļu valodā, vācu valodā atrodamas ievērojami mazāk kļūdas un teksts ir skaidri saprotams, tam tomēr bija nepieciešama būtiska rediģēšana.
- Visi ievadā izvirzītie uzdevumi ir sasniegti, taču izvirzītā hipotēze, ka, ja tiek izmantoti pieejamie resursi, tulkotājs var sniegt kvalitatīvu tulkojumu arī ne dzimtajā valodā, netiek apstiprināta.

- Atbildot uz izpētes jautājumu, kādi resursi būtu jāizmanto, lai tulkotājs varētu sniegt kvalitatīvu rezultātu arī ne dzimtajā valodā- visvērtīgākās ir konsultācijas ar dzimtajā valodā runājošām personām, taču, arī ārkārtīgi būtiska ir pieredze tulkošanai svešvalodā, lai iegūtu labu rezultātu.

DISKUSIJA

Daži turpmākie iespējamie pētījuma virzieni –

- Ņemot vērā faktu, ka ne vienmēr ir iespējams nodrošināt informācijas pieejamību noteiktā valodā, īpaši interneta vidē, jau pašlaik diezgan augsti attīsti ir dažādi tiešsaistes tulkošanas instrumenti. Izmantojot šīs programmas, cilvēks apzinās, ka tulkojumā pieļaujamas kļūdas, atšķirībā no jau gatava tulkojuma (piemērs – labāk mājas lapu netulkot, nevis piedāvāt nekvalitatīvu tulkojumu, ja pieejams tiešsaistes tulkotājs).

No tā izriet, ka tālākajā pētījumā varētu veikt salīdzinājumu starp biežāk izmantotajiem tulkošanas instrumentiem, kāda ir to piemērotība dažādām valodu kombinācijām? Kā atšķiras kvalitāte automatizētiem tulkošanas instrumentiem? Izvērtēt – kādiem mājas lapu tipiem piemērotākas ir dažādās programmas? Vai un kā iespējams tās pielāgot? Vai, pievienojot konkrētu tulkošanas atmiņu tiešsaistes tulks sniegs kvalitatīvāku rezultātu? Kādi kritēriji un indikatori ir svarīgi tulkošanas programmu analīzē? Vai tos izmantojot un izstrādājot, iespējams panākt labāku pieeju ne dzimtajās valodas tulkojumiem? Iegūstot atbildes uz šiem jautājumiem, izmantot ierosmes un atziņas vienota mājas lapu un/ vai citas interneta vidē pieejamas informācijas tulkošanas modeļa izveidei.

Veikt eksperimentu, kurā, ar fokusa grupas palīdzību, dažāda vecuma un profesiju pārstāvji izmanto dažādas tulkojuma programmas, pēc tam sniedzot atsauksmes un vērtējumu, par programmu atšķirībām un praktiskumu - apkopot salīdzinājumus starp tulkojumu programmām, to pielietojuma īpatnībām un piemērotību noteiktai interneta vidē pieejamajai informācijai.

- Tā kā pastāv uzskats, ka tulkošana ne dzimtajā valodā kļūs par arvien biežāk sastopamu parādību, izpētīt iespējas par svešvalodu apguves veicināšanu jau agrā bērnībā (balstoties uz literatūrā atzīmēto informāciju, ka valodas izpratne veidojas līdz pubertātes vecumam). Svarīgi atrast pieeju, kā to darīt ne formālās izglītības ceļā, lai nodrošinātu labāku valodas izjūtu. Attīstīt svešvalodu apguves nozīmes ideju bērnu dārzos, iekļaujot ikdienas nodarbību plānā spēles, dziesmas, un citus interaktīvus elementus kādā svešvalodā. Izveidot ārpus stundu neformālus, taču izglītojošus pasākumus dažādās valodās runājošiem bērniem. Veidot sadarbības projektus ar ārzemju pirmsskolas izglītības iestādēm, piemēram, bērni uz svētkiem zīmē, raksta, apsveikumus savā dzimtajā valodā,

kuri pēc tam tiek nosūtīti, un saņem pretī tos kādā svešvalodā, kurus pēc tam paši tulko. Skatās dažādas multfilmas svešvalodā u.c.

- Izpētīt, kāda ir iespējamība nodrošināt avota teksta dzimtās valodas pārstāvi veikt mērķvalodas teksta rediģēšanu? Vai to var panākt tulkošanas kompānijām noslēdzot sadarbības līgumus, vai ir iespējams iesaistīt valsts valodas aģentūras darbiniekus? Kāda iespēja piesaistīt filoloģijas studentus kā avota teksta dzimtās valodas redaktoru mērķvalodas tekstam? Apsvērt iespēju izveidot atsevišķu kursu par paš-tulkošanas praksi.

LITERATŪRAS AVOTU SARAKSTS

- Bisiada, M., Translation and editing: a study of editorial treatment of nominalisations in draft translations, 2017., Pieejams:<https://doi.org/10.1080/0907676X.2017.1290121>
- British Council, How Many People Speak English?, 2014. Pieejams:<http://www.britishcouncil.org/learning-faq-the-english-language.htm>
- Carter, R., Common language, corpus, creativity and cognition. 1999.
- Clint, The Myth of the Native Language Translator and Why the Native Speaker Principle is Irrelevant to Real Translators, 2015. Pieejams:<http://www.translationrules.com/the-myth-of-the-native-language-translator/>
- Einsohn, A. The Copyeditor's Handbook: A Guide for Book Publishing and Corporate Communications, with Exercises and Answer Keys. Berkeley, California: University of California. 2011., ISBN 978-0-520-27156-2
- Flett, S., Branigan, H. P., Pickering, M. Are non-native structural preferences affected by native language preferences?, Cambridge University Press. 2012.
- Jerome, S. The Importance Of Being A Native., 2010. Pieejams:<https://patenttranslator.wordpress.com/2010/10/10/the-importance-of-being-a-native>
- Krashen, S. D., Second Language Acquisition and Second Language Learning. University of Southern California. 1981., ISBN 0-08-025338-5 Pieejams:https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/35238869/second_language_acquisition_and_learning.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1514860823&Signature=jLmjXQ%2BJ3wBh%2Fdj%2FnZ89fL70mug%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DSecond_Language_Acquisition_and_Second_L.pdf
- Kruger, H., Bevan-Dye, A., Guidelines for the editing of dissertations and theses: A survey of editors' perceptions, 2010, Pieejams:<https://doi.org/10.2989/16073614.2010.519110>
- Massung, S., Zhai, C. X., Non-native text analysis: A survey, 2015., Pieejams:https://datubazes.lanet.lv:3366/core/services/aop-cambridge-core/content/view/F476736B592574E0E05428797FC166C5/S1351324915000303a.pdf/nonnative_text_analysis_a_survey.pdf

- MVD Translations. Native speaker principle. 2017. Pieejams:<http://mvdtranslations.nl/d/en/nativespeaker>
- Piróth, A., Translation into a non-native language. 2015., Pieejams:https://www.iapti.org/files/surveys/2/IAPTI_non-native_report.pdf
- Pokorn, N. K., Challenging the traditional axioms: translation into a non-mother tongue. 2005., ISBN 978-90-272-9453-1
- Prodromou, L. Idiomaticity and the non-native speaker., 2003., Pieejams:<https://datubazes.lanet.lv:3366/core/journals/english-today/article/idiomaticity-and-the-nonnative-speaker/790007313ECF3EF22973BC38E6D7A44A>
- Rückert, K., Qualität nur in die Muttersprache?, 2014., Pieejams: http://juristische-uebersetzungen-rueckert.de/files/Inhalte/PDF/qualitaet_nur_in_die_muttersprache.pdf
- Sinclair, J., Shared knowledge. In Proceedings of the Georgetown University Roundtable in Linguistics and Pedagogy: The State of the Art., Georgetown University Press., 1992.
- Tannen, D., Talking Voices. Cambridge: University Press., 1989. Pieejams:https://dedikasimuslim.files.wordpress.com/2012/11/deborah_tannen_talking_voices_repetition_dialo_dedikasimuslim-wordpress-com.pdf
- Translation Styles: Non-native Translation Doesn't Work. 2017. Pieejams: <http://www.transenzjapan.com/blog/non-native-translation/>
- Van Aswegen, E. S., Postgraduate supervision: The role of the (language) editor. South African Journal of Higher Education, 2007., Pieejams: <http://hdl.handle.net/10520/EJC37410>
- Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga, 2007. Pieejams:<http://termini.lza.lv/term.php?term=dzimt%C4%81%20valoda&list=dzimt%C4%81%20valoda>
- Valsts aģentūra Tulkošanas un terminoloģijas centrs, Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmata, 2006. ISBN 9984-657-09-4, Pieejams: <http://vvc.gov.lv/image/catalog/dokumenti/lv-rokasgraamata.pdf>
- Von Kunhardt, U., *Übersetzen und Dolmetschen nur in die Muttersprache?* Pieejams:<https://www.bing.com/search?q=%C3%BCbersetzen+und+dolmetschen+nur+in+die+muttersprache%3F&q=s=n&form=QBRE&sp=-1&pq=>

%C3%BCbersetzen+und+dolmetschen+nur+in+die+muttersprache%3F&sc=0-
52&sk=&cvid=AA96084D4B5743ADA5B64BD5A986B691

Dokumentārā lapa

Maģistra darbs „Tulkojumi ne dzimtajā valodā. Gadījuma analīze: Lubānas pašvaldības mājas lapas tulkojums” (Translations into non-native language. Case study: Translation of Lubana Municipality Website) izstrādāts LU Humanitāro zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Elīza Tropa _____ 02.01.2018.

Recenzents:

Recenzents:

Studiju metodiķe: Sintija Karule _____ 02.01.2018.

Darbs iesniegts Sastatāmās valodniecības un tulkošanas nodaļā 02.01.2018. Darbu pieņēma:

Darbs aizstāvēts maģistra gala pārbaudījuma komisijas sēdē
prot. Nr. _____, vērtējums: _____

Komisijas sekretāre: